



Guia de



Natura Urbana



de Girona



**Coneix les principals espècies de fauna i
flora de l'àrea urbana de Girona**

CRÈDITS

La Guia de Natura Urbana de Girona és un recurs de caire divulgatiu elaborat en el marc del projecte GiroNat, que ha fet possible la seva concepció, el desenvolupament i la publicació. Aquesta iniciativa s'emmarca en les actuacions de foment del coneixement i la conservació del patrimoni natural del territori.

El projecte GiroNat compta amb el suport de la Fundación Biodiversidad del Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico (MITECO) en el marc del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia (PRTR), finançat per la Unió Europea - NextGenerationEU.

Textos

Joan Pérez · Associació la Sorellona

Laura Guirado · Associació la Sorellona

Iago Pérez · Associació la Sorellona

Pol Duran · Associació la Sorellona

Jesús Ríos · Associació la Sorellona

Disseny

Miguel Ángel Fuentes · Natura Montfred

Guillem Fradera · Associació la Sorellona

Fotografies

Miguel Ángel Fuentes · Natura Montfred

Pàg. 14 Gonzalo López

Pàg. 31 Gonzalo López

Pàg. 88 Gerard Dalmau

Edició

25 de Novembre de 2025

ÍNDEX DE CONTINGUTS

AUS

Blauet (<i>Alcedo atthis</i>)	5
Ballester (<i>Tachymartia melba</i>)	6
Bec de corall senegalès (<i>Estrilda astrild</i>)	7
Cargolet (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	8
Cardina (<i>Carduelis carduelis</i>)	9
Colom roquer (<i>Columba livia</i>)	10
Corb marí gros (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	11
Cotxa fumada (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	12
Cuereta blanca vulgar (<i>Motacilla alba</i>)	13
Cuereta torrentera (<i>Motacilla cinerea</i>)	14
Estornell vulgar (<i>Sturnus vulgaris</i>)	15
Falciot negre (<i>Apus apus</i>)	16
Gaig (<i>Garrulus glandarius</i>)	17
Gafarró (<i>Serinus serinus</i>)	18
Garsa (<i>Pica pica</i>)	19
Gavià argentat (<i>Larus michahellis</i>)	20
Gavina vulgar (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)	21
Gralla (<i>Pyrhrocorax pyrrhrocorax</i>)	22
Mallerenga blava (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	23
Mallerenga carbonera (<i>Parus major</i>)	24
Mallerenga emplomallada (<i>Lophophanes cristatus</i>)	25
Martinet blanc (<i>Egretta garzetta</i>)	26
Merla (<i>Turdus merula</i>)	27
Mosquiter comú (<i>Phylloscopus collybita</i>)	28
Oreneta cuablanca (<i>Delichon urbicum</i>)	29
Oreneta vulgar (<i>Hirundo rustica</i>)	30
Oriol (<i>Oriolus oriolus</i>)	31
Pardal comú (<i>Passer domesticus</i>)	32
Picot garser gros (<i>Dendrocopos major</i>)	33
Picot verd ibèric (<i>Picus sharpei</i>)	34
Pica-soques blau (<i>Sitta europaea</i>)	35

ÍNDEX DE CONTINGUTS

AUS

Pit-roig (<i>Erithacus rubecula</i>)	36
Polla d'aigua (<i>Gallinula chloropus</i>)	37
Puput (<i>Upupa epops</i>)	38
Raspinell comú (<i>Certhia brachydactyla</i>)	39
Roquerol (<i>Ptyonoprogne rupestris</i>)	40
Rossinyol (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	41
Rossinyol bord (<i>Cettia cetti</i>)	42
Tallarol capnegre (<i>Curruca melanocephala</i>)	43
Tallarol de casquet (<i>Sylvia atricapilla</i>)	44
Tórtora turca (<i>Streptopelia decaocto</i>)	45
Tudó (<i>Columba palumbus</i>)	46
Verdum (<i>Chloris chloris</i>)	47
Xivitona (<i>Actitis hypoleucos</i>)	48
Xoriguer (<i>Falco tinnunculus</i>)	49
Xot (<i>Otus scops</i>)	50

AMFIBIS

Granota pintada (<i>Discoglossus pictus</i>)	51
Granota verda (<i>Pelophylax perezii</i>)	52
Gripau comú (<i>Bufo spinosus</i>)	53
Gripau corredor (<i>Epidalea calamita</i>)	54
Reineta meridional (<i>Hyla meridionalis</i>)	55
Salamandra comuna (<i>Salamandra salamandra</i>)	56
Tòtil (<i>Alytes almogavarii</i>)	57
Tritó palmat (<i>Lissotriton helveticus</i>)	58
Tritó verd (<i>Triturus marmoratus</i>)	59

RÈPTILS

Serp d'aigua (<i>Natrix maura</i>)	60
Serp de collaret (<i>Natrix astreptophora</i>)	61
Tortuga d'estany (<i>Emys orbicularis</i>)	62
Tortuga de Florida (<i>Trachemys scripta</i>)	63
Tortuga de rierol (<i>Mauremys leprosa</i>)	64

ÍNDEX DE CONTINGUTS

PEIXOS

Alburn (<i>Alburnus alburnus</i>)	65
Anguila (<i>Anguilla anguilla</i>)	66
Barb de l'Ebre (<i>Luciobarbus graellsii</i>)	67
Barb de muntanya (<i>Barbus meridionalis</i>)	68
Bagra catalana (<i>Squalius laietanus</i>)	69
Carpa (<i>Cyprinus carpio</i>)	70
Espinós (<i>Gasterosteus aculeatus</i>)	71
Gambúsia (<i>Gambusia holbrooki</i>)	72
Rutil (<i>Rutilus rutilus</i>)	73
Misgurn (<i>Misgurnus anguillicaudatus</i>)	74
Peix sol (<i>Lepomis gibbosus</i>)	75
Truita comuna (<i>Salmo trutta</i>)	76

MAMÍFERS

Coipú (<i>Myocastor coypus</i>)	77
Eriçó comú (<i>Erinaceus europaeus</i>)	78
Esquirol (<i>Sciurus vulgaris</i>)	79
Llúdriga (<i>Lutra lutra</i>)	80
Nòctul petit (<i>Nyctalus leisleri</i>)	81
Pipistrel·la comuna (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	82
Porc senglar (<i>Sus scrofa</i>)	83
Rata negra (<i>Rattus rattus</i>)	84
Visó americà (<i>Neogale vison</i>)	85

ÍNDEX DE CONTINGUTS

INVERTEBRATS

Abella de la mel (<i>Apis mellifera</i>)	86
Cargol exòtic d'aigua dolça (<i>Helisoma duryi</i>)	87
Cargolina exòtica d'aigua dolça (<i>Physella acuta</i>)	88
Cranc de riu americà (<i>Procambarus clarkii</i>)	89
Blanqueta de la col (<i>Pieris rapae</i>)	90
Atalanta (<i>Vanessa atalanta</i>)	91
Vespa asiàtica (<i>Vespa velutina</i>)	92
Vimetaire occidental (<i>Chalcolestes viridis</i>)	93

PLANTES

Alzina (<i>Quercus ilex</i>)	94
Alzina surera (<i>Quercus suber</i>)	95
Bruc boal (<i>Erica arborea</i>)	96
Freixe de fulla petita (<i>Fraxinus angustifolia</i>)	97
Garric (<i>Quercus coccifera</i>)	98
Llorer (<i>Laurus nobilis</i>)	99
Pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>)	100
Pollancre (<i>Populus nigra</i>)	101
Robínia (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	102
Romaní (<i>Salvia rosmarinus</i>)	103
Roure martinenc (<i>Quercus pubescens</i>)	104
Salze (<i>Salix alba</i>)	105
Vern (<i>Alnus glutinosa</i>)	106



Blauet

Alcedo atthis



Com és?

El blauet és una petita au que destaca per la coloració vistosa del seu plomatge. Al dors predomina un turquesa potent, més fosc a les ales, al dessota és ataronjat i la gola la té blanca. Té una cua molt curta i un bec molt llarg, fosc i potent. També són foscos els ulls, i té les potes curtes i vermelles. Les femelles i els juvenils presenten una taca ataronjada a la part inferior del bec. Aquests últims prenen una coloració més apagada que els adults.

On viu?

El podem trobar en llocs pròxims a masses d'aigua com llacs, aiguamolls, rierols, estanys i ocasionalment en boscos on hi circulin rius. S'alimenta bàsicament de peixos d'aigua dolça, però de vegades també es nodreix d'insectes i larves que acostumen a viure a la vora d'embassaments d'aigua.

Com viu?

Durant el dia el podem trobar posat a una branca, des d'on guaita a l'espera de veure una presa. La seva forma aerodinàmica està especialitzada en entrar a l'aigua des d'una certa altura per tal de caure de forma precisa sobre els peixos. És capaç de fer "l'aleta", que vol dir volar estàticament, sense desplaçament, sobre l'aigua, durant els moments de caça. Fa el niu a zones sorrenques o talussos, a la vora del riu, al fons d'unes cavitats excavades que poden arribar a fer fins i tot d'un metre i mig de distància.

Grup: AUS

Nom comú:

Blauet

Nom científic:

Alcedo atthis

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Ballester

Tachymarptis melba



Com és?

És el falcot més gros que podem trobar a la Península Ibèrica, fàcilment identificable per la seva mida, la coloració blanca del ventre i la gola es separen per una banda fosca. Com tots els falcots, en comparació amb les ales té el coll, el cos i la cua molt curts.

El vol és ràpid però els batecs d'ala són més lents que d'altres espècies de falcots, degut a que les ales són força més grosses.

On viu?

És més fàcil trobar-ho a la costa, tot i que també pot arribar a zones més interiors del territori.

S'alimenta d'insectes voladors, volant amb la boca oberta, les preses més comunes són les formigues voladores, petits escarabats, xinxes i tàvecs.

Com viu?

Ocell migrador i estival, que es pot començar a observar a finals de febrer fins a novembre.

Cria a cingleres i penya-segats, encara que sembla que poc a poc va colonitzant els nuclis urbans. Els nius són circulars fets a partir de matèries vegetals i plomes que enganxen amb la seva saliva, repeteixen any rere any el mateix niu. La posta típica es de 3 ous, que necessiten una incubació de 17 a 23 dies.

Grup: AUS

Nom comú:

Ballester

Nom científic:
Tachymarptis melba

Estat actual:

Comú, estival

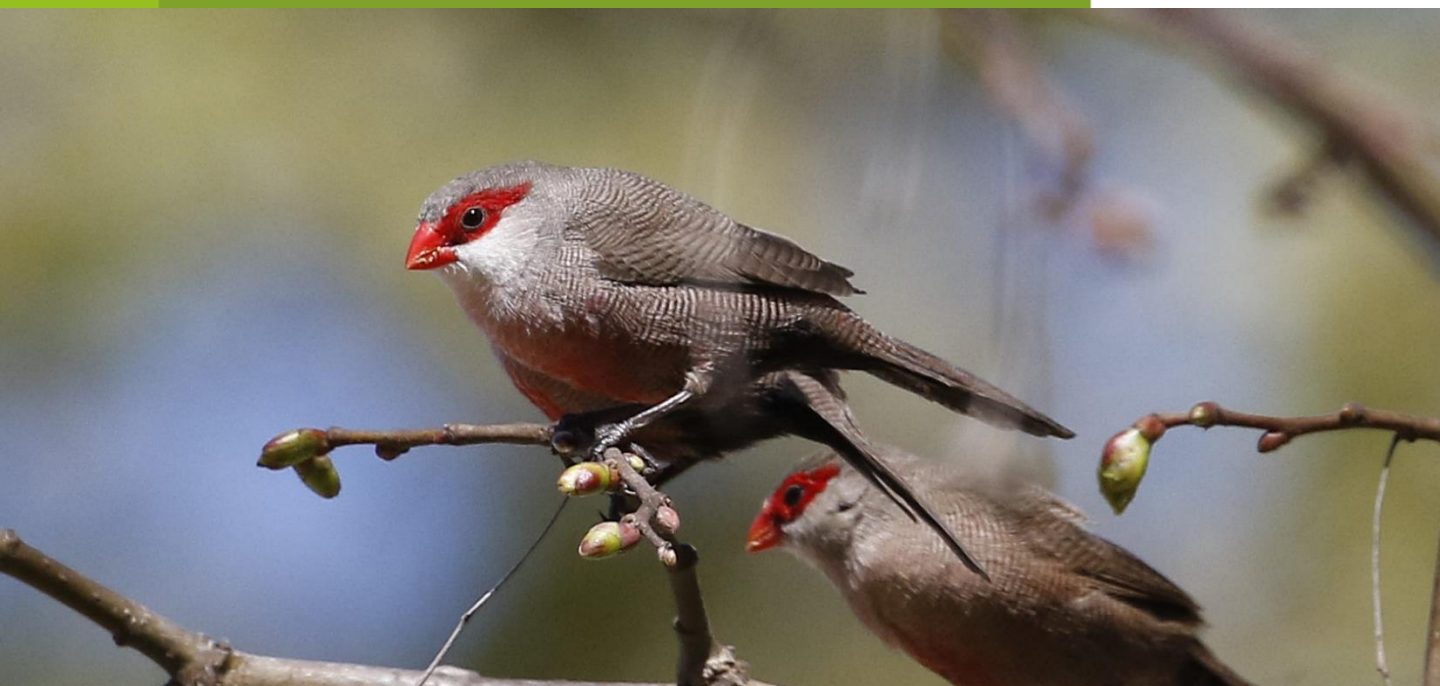
Origen:

Autòcton



Bec de corall senegalès

Estrilda astrild



Com és?

Au originària de l'Àfrica subsahariana, caracteritzada per la seva mida petita i la seva morfologia. Presenta un cap petit, amb una mena d'antifaç roig que travessa els ulls, i un pic d'un roig més ataronjat. Aquest color és més intens als mascles, que també presenten una taca d'aquest mateix color a la part ventral. El plomatge és *beige* o marró clar a la part superior i ocre a la inferior, ambdues amb fines franges d'un color més fosc, excepte la gola i, en el cas de les femelles, tampoc el pit. Els juvenils no tenen el plomatge ratllat, el pic és més groguenc i l'antifaç molt reduït.

On viu?

La podem trobar en zones properes a basses amb plantes palustres o en hàbitats de regadius, cultius de fruiters, zones arbustives o boscos poc frondosos, amb una bona cobertura herbàcia. És un ocell granívor que prefereix les llavors de plantes herbàcies, però també pot consumir insectes.

Com viu?

És un ocell sedentari, molt territorial en època de cria, amb un període reproductor molt ampli, i diverses postes l'any.

El seu interès com a au de gàbia i la seva adaptació als entorns humanitzats han permès l'establiment d'aquesta espècie a Catalunya, sobretot a Barcelona, i durant els últims anys s'han identificat alguns individus a Girona.

Grup: AUS

Nom comú:

Bec de corall
senegalès

Nom científic:
Estrilda astrild

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Al·lòcton



Cargolet

Troglodytes troglodytes



Com és?

És un dels ocells més petits del nostre territori. És una au molt activa, de forma molt arrodonida i una coloració generalment marró rogenca, que a la part posterior de les ales s'enfosqueix. Les parts dorsals presenten franges fines més fosques, i a la part anterior de l'ala hi té petites taques blanques. Sobre l'ull hi té una franja més clara que recorda a una cella, i les parts ventrals també són d'un marró més clar, amb un barrat fosc a l'abdomen i els laterals de la part posterior del cos. La cua és curta i sovint la manté erecta. El bec és bru i prim, amb la part inferior groga, lleugerament corbat, i les potes són groguenques. Les ales són petites i molt arrodonides. Els juvenils presenten tonalitats més esvaïdes.

On viu?

El podem trobar generalment prop de zones humides, aprofitant el refugi de bardisses o matolls d'elevada densitat, tot i que ocupa una gran varietat de terrenys. S'alimenta principalment d'invertebrats terrestres, tot i que en alguns casos pot arribar a caçar algun animal aquàtic de mida petita, submergint el cap dins l'aigua.

Com viu?

Durant l'època de reproducció és molt territorial i és comú observar-lo a l'hivern molt a prop de les masses d'aigua per aconseguir aliment. No sol alçar gaire el vol, ja que es desplaça entre la vegetació densa del substrat arbustiu i el sotabosc, on hi troba aliment i refugi. El mascle construeix diversos nius i, amb el seu cant potent, atrau a les femelles perquè n'escullin un, i, mentre aquesta comença a incubar, intenta atraure a altres femelles perquè visitin els altres nius. Acostuma a fer dues postes per temporada.

Grup: AUS

Nom comú:

Cargolet

Nom científic:

Troglodytes troglodytes

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Cardina

Carduelis carduelis



Com és?

Les cadernereres es distingeixen amb facilitat per la seva petita mida i la seva coloració. Al cap mostren una característica careta vermella i les galtes, el coll i les parts inferiors són de color blanquinós. L'esquena i els laterals són marrons, i les ales són majoritàriament negres, amb algunes plomes de color groc. La cua és negra, amb algunes plomes blanques, sobretot les plomes més externes, que poden tenir àmplies taques blanques. El bec és de base ample, robust, llarg i acabat en punta.

On viu?

Aquest ocell es pot trobar en una gran varietat d'hàbitats, tot i que prefereix sobretot terrenys oberts amb presència d'espècies de cards. També el trobem en zones més arbrades i denses, on acostuma a fer el niu. S'alimenta principalment de llavors de plantes compostes, com els cards, tot i que pot consumir una gran varietat de vegetals, i, en determinats casos, d'animals.

Com viu?

És un ocell gregari, especialment fora de la temporada de cria. Aquests grups poden arribar a ser força nombrosos, i els ocells es desplacen junts a la cerca d'aliment.

Grup: AUS

Nom comú:

Cardina

Nom científic:
Carduelis carduelis

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Colom roquer

Columba livia domestica



Com és?

Aquesta au popular d'aspecte compacte i arrodonit presenta una gran varietat de coloracions, ja que els individus d'origen domèstic poden ser blancs, grisos, marronosos, negres i una immensa varietat de combinacions entre aquests colors. L'espècie salvatge, però, té el cos gris, amb franges gruixudes més fosques a les ales, i la part més posterior prèvia a la cua, el carpó, blanc. El cap i el coll són de color gris fosc amb tonalitats verdoses i púrpura irisades als laterals del coll. El pit és de color gris vinós, passant a un gris clar a la part ventral. L'ull té l'iris ataronjat o vermell, i les potes són d'un vermell rosat. El bec és gris, curt, i amb la cera blanca.

On viu?

El podem trobar a gairebé tots els indrets urbans de la ciutat, com parcs, carrers, zones d'esbarjo o altres zones obertes, així com colonitzant teulades. Podem veure estols nombrosos volant pel cel de la ciutat.

És una espècie principalment granívora que consumeix llavors de cereals, lleguminoses i herbàcies, i ocasionalment fulles i invertebrats.

Com viu?

És una espècie gregària i urbana que pot criar en qualsevol estació, ja que generalment tenen alta disponibilitat d'aliment i poca presència de depredadors tot l'any. Tot i això, el pic de l'activitat reproductora és durant la primavera i l'estiu, quan els mascles inflen el pap per atraure les femelles, a vegades força insistentment. El nom "roquer" prové de la preferència per forats i esquerdes a roquissars i altres edificis per aniuar.

Grup: AUS

Nom comú:

Colom roquer

Nom científic:
Columba livia var. domestica

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton

varietat domesticada



Corb marí gros

Phalacrocorax carbo



Com és?

El corb marí gros, tal com indica el seu nom, és un ocell de gran envergadura. Presenta un plomatge negre, amb reflexos verds, i la gola i les galtes de coloració blanquinosa. Té un coll llarg i gruixut, amb un bec prominent de color gris, acabat en ganxo. A la base de la mandíbula inferior presenta una zona sense plomes de coloració groga o ataronjada. Les potes són gris fosc i té membranes entre els dits que faciliten la natació. En època d'aparellament el plomatge del cap als mascles s'aclareix fins a adquirir una tonalitat blanquinosa. Els individus més joves presenten un plomatge grisós al coll i al pit, i un color blanc a la part ventral. Els mascles acostumen a ser més pesats que les femelles.

On viu?

El trobem en superfícies d'aigua preferentment obertes amb bona presència de peixos, com per exemple als grans rius. La seva alimentació preferentment es basa en una dieta piscívora de preses diürnes i mides variades, que caça bussejant però fent la ingesta fora de l'aigua.

Com viu?

És una espècie aquàtica i cabussadora. Quan neda manté la major part del cos sota l'aigua, el coll recte i el bec aixecat. En vol intercala planejar durant períodes curts amb batre les ales. Passa molta estona posat en roques o arbres amb les ales obertes per assecat-les. És una au gregària, viu i nidifica en colònies, i sovint se senten els seus sons guturals profunds. Fa la posta entre l'abril i el juny, i construeix nius amb matèria vegetal diversa (algues, plomes, excrements, etc.) que reutilitza amb el pas dels anys.

Grup: AUS

Nom comú:

Corb marí gros

Nom científic:
Phalacrocorax carbo

Estat actual:

Comú, migrador
hivernant

Origen:

Autòcton



Cotxa fumada

Phoenicurus ochrurus



Com és?

La cotxa fumada és un au que destaca per un plomatge força característic: el mascle adult té un cos de tonalitats grises i una cua de color vermell intens, que és una de les seves característiques més notòries. La part inferior del cos és de color més fosc, i el cap és grisós amb una taca blanca a la zona del coll. La femella presenta colors més apagats, amb tonalitats marrons i grises a la part superior i una cua menys brillant que la del mascle.

On viu?

La podem veure en una àmplia varietat d'hàbitats. Prefereix zones amb vegetació arbustiva i arbres de mida petita, com jardins, parcs, zones agrícoles o el voltant de boscos i rius.

El seu aliment principal està format per insectes, aranyes i altres petits invertebrats que troba en els arbres, arbustos i fins i tot en el terra. També pot complementar la seva dieta amb petits fruits i llavors durant l'estiu, especialment quan la disponibilitat d'insectes és més baixa.

Com viu?

El període de reproducció de la cotxa fumada comença a la primavera. El mascle atreu la femella amb el seu cant i la seva cua brillant, que és un element de diferenciació important. Ocell territorial i força actiu, que es pot veure saltant i movent-se entre les branques o el terra a la recerca d'aliment. A l'hivern, es poden formar petits grups, però fora de la temporada de reproducció, tendeix a ser més solitari.

Grup: AUS

Nom comú:

Cotxa fumada

Nom científic:
Phoenicurus
ochrurus

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Cuereta blanca

Motacilla alba



Com és?

És un ocell petit amb el front, la cara, els laterals i el ventre blancs. El dors és gris clar i tant algunes plomes de les ales com la part superior del cap són negres, així com el pit i la gola. Té una cua força llarga i negra, amb els laterals d'aquesta de color blanc. El bec, prim, i les potes, són de color gris. La femella presenta tonalitats més difuminades i els juvenils són, en general, més grisos, sense el blanc de la cara.

On viu?

Acostuma a viure a prop dels rius i rieres de la ciutat, i també dels conreus. La cuereta blanca menja únicament insectes i larves durant tot l'any.

Com viu?

És present tot l'any a la nostra zona, tot i que a l'hivern es veu més sovint a la ciutat. Fa un moviment de pujar i baixar la cua continu molt característic. És una espècie molt ben adaptada tant a les zones més naturals com a les més urbanitzades.

Grup: AUS

Nom comú:

Cuereta blanca

Nom científic:
Motacilla alba

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Cuereta torrentera

Motacilla cinerea



Com és?

És un ocell petit amb la cua molt llarga, que mou sovint. El cap i el dors són grisos i per sobre l'ull i sota les galtes hi travessa una petita franja blanca. El mentó i la gola són negres, així com les ales. Aquestes també presenten alguns marges blancs, i els laterals també són d'aquest color. Les parts ventrals són grogues amb variacions d'intensitat al llarg del cos. Té una cua molt llarga i negra amb les vores blanques i el bec, prim, és fosc, a diferència de les potes que són de color marró clar. La femella presenta tonalitats més esvaïdes, així com els mascles a l'hivern, i la gola de color gris en comptes de negre. Els juvenils són, en general, de coloració més apagada, amb el pit de color ocre suau.

On viu?

A la nostra zona, és l'espècie de cuereta més ben adaptada als cursos fluvials. La podem trobar als rius, rieres, torrents, i altres zones humides amb aigües força netes, amb substrat pedregós i poca vegetació aquàtica. La cuereta torrentera menja únicament insectes i larves que troba a les vores d'aquests cursos fluvials durant tot l'any.

Com viu?

És present tot l'any a la nostra zona, tot i que a l'hivern té més presència gràcies a l'arribada d'individus transpirinencs. Tal i com fan altres cueretes, aquesta espècie agita característicament la llarga cua contínuament. És molt territorial durant l'època de cria, i, tot i que no sol freqüentar zones urbanes, en alguns casos la podem trobar prop de basses de jardins o parcs.

Grup: AUS

Nom comú:

Cuereta torrentera

Nom científic:

Motacilla cinerea

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Estornell comú

Sturnus vulgaris



Com és?

L'estornell vulgar té un plomatge molt variable segons l'època de l'any. A l'hivern, el seu plomatge és negre amb reflexos verds i morats, mentre que a la primavera i l'estiu té un aspecte més brillant i amb punts blancs sobre el cos i les ales. Durant la temporada de reproducció, els punts blancs poden desaparèixer i el plomatge és més uniforme i brillant. Té un bec estret i fort, de color groc durant la temporada de reproducció, i més fosc durant la resta de l'any.

On viu?

És una au comuna a les zones urbanes; places, parcs, jardins i altres espais verds. Són molt flexibles i aprofiten els edificis per fer nius en esquerdes o racons d'edificis.

Són animals omnívors s'alimenten d'insectes, fruits i baies, sembres i gra, restes d'aliments humans. Els estornells també poden menjar petits vertebrats i fins i tot ous de petits ocells.

Com viu?

La seva activitat es presenta durant tot l'any però és més visible durant la primavera i l'estiu. La temporada de reproducció comença a la primavera. La femella construeix el niu i posa entre 4 i 6 ous. Els estornells són coneguts per la seva cura parental, amb ambdós progenitors alimentant els polls.

Són animals molt socials i sovint es poden veure en grans bandades, especialment durant els mesos més freds, quan s'ajunten per formar grans "muralles" en vol, una imatge espectacular que és característica d'aquesta espècie.

Grup: AUS

Nom comú:

Estornell comú

Nom científic:
Sturnus vulgaris

Estat actual:

Comú, sedentari,
migrador hivernant

Origen:

Autòcton



Falciot negre

Apus apus



Com és?

Ocell amb silueta d'oreneta, però més gran i amb les ales més llargues i corbades, en forma de falç, més primes i el cos més cilíndric, sovint planejant. El color és pràcticament negre, amb una zona més clara al mentó i els ulls grans i també negres. Les potes són molt curtes, així com el bec. La cua també és curta, i és forçada. Els juvenils són molt semblants als adults però més blanquinosos a la part de la cara. El seu vol és rapidíssim i acrobàtic, normalment a força alçada.

On viu?

És una espècie molt associada als nuclis urbans, al voltant de construccions com campanars o esglésies, que solen ser les seves àrees de cria. És un especialista en menjar exclusivament insectes en vol, fet que provoca que hagi de fer grans desplaçaments segons les condicions meteorològiques per aconseguir aquest aliment.

Com viu?

És una espècie que necessita la presència d'edificis, cingleres o penyasegats per nidificar, ja que ho fa a les petites cavitats que ofereixen aquests espais, fent servir matèria vegetal i plomes. El falciot mai toca el terra: es passa el dia volant i, si per algun motiu cau a terra, no és capaç d'emprendre el vol, ja que té les ales molt llargues i les potes massa curtes. Són cridaners, especialment a primera hora del matí, i última de la tarda. Tenen diversos xiscles estridents, monòtons i ressonants.

Grup: AUS

Nom comú:

Falciot negre

Nom científic:

Apus apus

Estat actual:

Comú, migrador estival

Origen:

Autòcton



Gaig

Garrulus glandarius



Com és?

Espècie de mida mitjana, amb un plomatge de tons marró rosats que agafa coloracions més vermelloses prop del cap, al dors. La part superior del cap és clara, amb estries negres, i sovint aixeca les plomes d'aquesta zona. Té una taca negra a cada costat del bec, a les galtes, fent de bigotera, i sota el bec, el mentó i la gola són blanquinosos. Les ales tenen les puntes negres i franges blanques, i una zona d'un blau intens amb petites taques negres. La cua és negra, i, en vol, es pot observar el carpó, la part anterior a la cua, de color blanc. El bec és ample i llarg, de color negre, i té les potes rosades. Els individus juvenils presenten tonalitats menys vistoses.

On viu?

El podem trobar en zones boscoses, en llandars i espais propers a clarianes, tot i que també el podem trobar a alguns parcs urbans amb bona densitat d'arbres i arbustos. La seva alimentació és molt variada, i s'adapta a cada època de l'any, incloent insectes, petits invertebrats i aràcnids durant l'època reproductora i cereals, fruites i llavors a la tardor i l'hivern.

Com viu?

Acostuma a enterrar part dels fruits que recapta per a aprofitar-los en èpoques de poc recurs, però sovint s'oblida d'aquestes localitzacions, promovent, de manera involuntària, l'expansió del bosc. És de costums gregaris i sorollosos, evitant aproximar-se als humans. El cant és ronc i aspre quan es troba en grup, molt estrident en situacions d'alarma. En altres ocasions pot emetre sorolls més aguts, discrets. Fan una sola posta entre abril i maig, i fa el niu a una alçada considerable a algun arbre.

Grup: AUS

Nom comú:

Gaig

Nom científic:
Garrulus glandarius

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Gafarró

Serinus serinus



Com és?

Ocell petit de cos compacte i coloració groguenca, verdosa i grisenca. Els mascles presenten un plomatge predominantment groc, amb algunes taques verdoses a les ales i la cua. Presenten petites franges negres al dors, amb certa coloració verda a les ales. A la part inferior i als flancs la coloració és més clara, blanquinosa, i també té petites taques fosques. Els ulls són foscos, les potes, petites i fortes, de color carn i el bec gris, petit i cònic. Les femelles són més discretes, sense tant de groc i menys intens, amb tonalitats verdoses i marrons.

On viu?

Viu especialment en zones agrícoles, jardins i boscos oberts. Aquests ocells prefereixen espais amb vegetació baixa i arbustiva. És habitual veure'l a les zones properes a les ciutats, on poden aprofitar els jardins urbans i els parcs per alimentar-se.

S'alimenta principalment de llavors de diverses plantes, com gramínies, i també mengen petits insectes i altres vegetals. Les seves preferències alimentàries varien segons l'estació.

Com viu?

El període de reproducció s'inicia a la primavera. Pel que fa al comportament, és un ocell força social que pot formar grans grups durant l'hivern, especialment en zones amb abundància d'aliment.

Grup: AUS

Nom comú:

Gafarró

Nom científic:
Serinus serinus

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Garsa

Pica pica



Com és?

Au de mida mitjana molt característica pel contrast de colors del plomatge. Crida l'atenció pel color blanc a la panxa i les ales, i negre a la resta del cos. Quan li toca el sol, les plomes negres de les ales i la cua brillen amb irisacions blaves i verdes, cosa que li confereix una elegància que també mostra quan vola, amb la cua oberta com un ventall escalonat i acabada en punxa. El bec és robust i negre, com els ulls i les potes. Els juvenils s'assemblen als adults, però amb el plomatge fosc més apagat, sense els reflexos característics.

S'adapta molt bé als entorns urbans. Es pot trobar a parcs, jardins, places i carrers, especialment a zones amb arbres o espais verds, on poden fer nius i trobar aliment fàcilment. Construeixen el niu cada any, normalment a dalt de tot dels arbres. És de forma rodona, amb una o dues entrades. La femella pon de sis a vuit ous, que incubarà durant uns divuit dies.

On viu?

La garsa és una au omnívora, i la seva dieta inclou una gran varietat d'aliments. Es nodreix principalment d'insectes, fruits, restes d'aliments, petits vertebrats, ous i cries d'altres ocells.

Com viu?

Espècie activa durant tot l'any. És especialment visible durant el dia, on cerca aliment i socialitza amb altres membres de la seva espècie. Són aus molt sociables i es poden veure en petits grups o en grans bandades, especialment fora de la temporada de reproducció. De vegades formen grups mixtos amb altres ocells.

Grup: AUS

Nom comú:

Garsa

Nom científic:

Pica pica

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Gavià argentat

Larus michahellis



Com és?

Au de color blanc amb el dors i la part superior de les ales grises. Els extrems de les ales són negres amb puntes blanques. Tant el bec com les potes són de color groc, diferenciant-se el bec per la presència d'una taca vermella a la punta de la mandíbula inferior. Els mascles són més grans que les femelles, i presenten la mateixa coloració. Els juvenils, en canvi, tenen tonalitats brunes, el bec negre i les potes d'un color rosat. Tenen el plomatge pigallat i triguen molt a canviar-lo completament, fet que provoca que moltes vegades els veiem amb un plomatge intermedi entre el marronós i pigallat dels juvenils i el blanc i argentat de l'adult.

On viu?

S'alimenta de peixos, mol·luscs, vegetals, petits mamífers i restes d'aliments. Com que és un ocell marí situat prop del litoral, aprofita principalment les restes de peix i deixalles humanes, fet que a la vegada promou l'expansió cap als pobles més interiors, depenent de la disponibilitat d'aliment als abocadors i escombraries urbanes, en busca de deixalles per alimentar-se. En aquest cas, el podem trobar de forma permanent i abundant a les teulades i terrats, o prop de parcs infantils i zones d'esbarjo.

Com viu?

És un ocell molt acostumat al contacte humà i mostra un clar caràcter oportunista. El període de reproducció oscil·la entre març i juny. Fan el niu a les teulades dels edificis, amb 2-4 postes, època en la que es poden mostrar molt territorials.

Grup: AUS

Nom comú:

Gavià argentat

Nom científic:
Larus michahellis

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Gavina riallera

Chroicocephalus ridibundus



Com és?

La gavina vulgar destaca per ser de color blanc amb les ales grises i la punta negra. A l'hivern presenta dues taques allargades als laterals del coll i una petita taca davant l'ull. En època reproductora, presenta un caputxó marró fosc molt característic, trencat per un anell al voltant de l'ull de color blanc. El bec és vermell, com les potes, prim i amb la punta fosca. Els juvenils són marrons, amb bona part del coll, la cara i les parts inferiors blanques, i el bec ataronjat.

On viu?

Es troba habitualment prop de poblacions costaneres, en llacunes litorals o aiguamolls, però en alguns casos s'ha adaptat a les condicions de les zones de més interior.

Com viu?

És una au omnívora, i principalment aprofita l'activitat dels pesquers pròxims a la costa, tot i que a les ciutats s'ha adaptat a alimentar-se de deixalles orgàniques o dels camps de conreu dels voltants.

Tenen un vol ràpid i actiu, però també poden planejar i remuntar. És una espècie gregària, i sovint va en petits grups d'entre 10 i 20 individus. Defensen la seva zona de cria amb exhibicions i rituals.

Nidifica en talussos entre els mesos d'abril i juliol, en colònies, a prop de salines, llacunes i aiguamolls.

Grup: AUS

Nom comú:

Gavina riallera

Nom científic:
Chroicocephalus
ridibundus

Estat actual:

Escàs migrador
hivernant

Origen:

Autòcton



Gralla

Coloeus monedula



Com és?

Au de mida mitjana i plomatge, bec i potes de color negre, amb zones de coloració més grisenca al pit, les galtes i el clatell. Els ulls son d'un gris pàl·lid gairebé blanc. El bec és curt i recte, ample i de color gris fosc, així com les potes. Els individus més joves tenen els ulls molt foscos i una coloració més uniforme, sense gaire plomatge gris.

On viu?

Podem trobar-la, sobretot a l'hivern, en zones molt urbanitzades, com parcs i grans edificis de la ciutat, i durant la resta de l'any prefereix edificacions humanes abandonades situades en espais oberts. Te una alimentació variada amb preferència pels cereals, llegums i fruites. Complementa la seva dieta amb diversos invertebrats, i cada cop amb més freqüència s'alimenta de carronya i escombraries.

Com viu?

Són una espècie de conducta molt gregària i sedentària, tant per reproduir-se com per la recerca d'aliments, establint-se una jerarquia social molt marcada entre individus. Se solen reunir al vespre formant grans bandades per sobrevolar els edificis, tot emetent els seus cants estridents. Poden fer d'una a tres postes entre els mesos de primavera, criant en colònia.

Grup: AUS

Nom comú:

Gralla

Nom científic:
Coloeus monedula

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Mallerenga blava

Cyanistes caeruleus



Com és?

Au de mida petita, amb una coloració blava a la part superior del cap, el pili, i també a les ales i la cua. L'esquena presenta tons verdosos i les ales franges blanquinoses. Tenen la cara blanca, dividida per una línia blau fosc que va del bec al clatell, passant per l'ull, i també del bec al pit, aquesta més fosca, unint-se al collaret blau marí que envolta el cap des del pit al clatell. El ventre és de color groc i les potes són fosques, el bec és negrós, petit i punxegut. Els individus juvenils tenen uns colors més apagats i groguencs.

On viu?

Podem trobar-la en parcs i jardins urbans, recorrent les capçades dels arbres a la recerca de preses. La seva alimentació es basa en petits invertebrats com petits insectes, larves o aràcnids, tot i que a l'hivern també s'alimenta de fruits i llavors petites.

Com viu?

Espècie sedentària i nidificant, hivernant regular, molt acostumada a la presència humana, fàcil d'observar-la en menjadores o caixes niu. El cant pot ser molt variat amb sons diferents. Pot fer fins a dues postes entre els mesos d'abril i juny i aprofita sovint les caixes niu o altres cavitats que troba als arbres i roques.

Grup: AUS

Nom comú:

Mallerenga blava

Nom científic:
Cyanistes caeruleus

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Mallerenga carbonera

Parus major



Com és?

És la més gran de les mallerengues europees, amb una “corbata” negra molt característica que recorre les parts inferiors de manera longitudinal, des de sota el bec fins a la part abdominal. La resta del cap també és negra, excepte les galtes blanques. El dors és verdós i les ales fosques amb els marges color crema. La cua pren una coloració blau grisenca. El pit és groc, exceptuant la franja negra central, més ample en mascles que en femelles. El seu bec és curt i punxegut, i les potes són griseses. Els juvenils prenen un color més apagat i unes tonalitats menys contrastades.

On viu?

S'adapta molt bé a ambients urbans i es pot trobar en parcs, jardins amb arbres i arbusts, zones arbrades properes a la ciutat i fins i tot en carrers amb arbres alineats. Prefereix zones amb cavilats on pugui niar, com forats d'arbres, murs o caixes-niu. És principalment insectívora a la primavera i a l'estiu. S'alimenta de larves, aranyes i altres petits invertebrats. A la tardor i a l'hivern, complementa la dieta amb llavors, fruits secs i baies. En zones urbanes, pot apropar-se a menjadores i consumir greixos o llavors deixades pels humans.

Com viu?

És activa durant tot el dia, especialment a primera hora del matí. La reproducció té lloc entre abril i juliol. La femella pon entre 5 i 12 ous. La incubació dura entre 13-15 dies, i els polls romanen al niu unes tres setmanes abans de sortir-ne. És un ocell territorial, especialment durant l'època de cria. Els mascles utilitzen el seu cant per defensar el territori i atreure parella. És molt actiu i curiós, i sovint se'l veu saltant entre branques i fulles a la recerca d'aliment. A l'hivern, pot formar petits grups mixtos amb altres mallerengues i ocells insectívors per buscar menjar.

Grup: AUS

Nom comú:

Mallerenga carbonera

Nom científic:
Parus major

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Mallerenga emplomallada

Lophophanes cristatus



Com és?

Au de mida petita amb una inconfusible cresta que permet identificar-la fàcilment, ja que sovint la manté erecte. Aquesta presenta un plomatge característic que genera una aparença de coloració més blanquinosa a la part anterior i fosca a la posterior deguda a que les plomes van augmentant de mida, però totes són negres amb les vores blanques. La cara, grisenca, presenta una línia fosca que envolta les galtes, en forma de "C", i que acaba travessant l'ull per un dels extrems. Sota el bec presenta una taca negra, que s'allarga fins a esdevenir un collaret. El dors pren una to marronós i les plomes de les ales i la cua tenen la mateixa coloració, però amb els centres més foscos. Les parts ventrals són blanquinoses, amb tons més clars al pit. Es diferencia fàcilment d'altres mallerengues pels colors; es podria confondre amb la mallerenga petita, però aquesta no té cresta. Els juvenils tenen la cresta més curta.

On viu?

Habita sobretot boscos de coníferes (pinedes, boscos d'avets i similars), però també viu, tot i que en menor densitat, en alzinars i boscos caducifolis. Se'l pot veure, en ocasions, en jardins urbans que presentin bona cobertura arbòria.

Com viu?

Ocell insectívor, que canvia a una dieta més omnívora durant l'hivern, encara que no de manera tan marcada i oportunista com la mallerenga blava i la mallerenga carbonera.

Es mou entre les branques coníferes activament, però de manera més discreta que altres mallerengues, encara que és fàcilment localitzable pel seu reclam, que emet regularment. Visita menjadores amb certa regularitat i ocupa caixes niu fàcilment si es col·loquen al seu hàbitat de coníferes habitual. Quan ocupa forats naturals, té tendència a preferir esquerdes en arbres vells o morts.

Grup: AUS

Nom comú:

Mallerenga
emplomallada

Nom científic:
Lophophanes
cristatus

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Martinet blanc

Egretta garzetta



Com és?

Ocell de cos robust i un plomatge totalment blanc, potes llargues i negres i els dits de color groc. El coll, llarg i gruixut, l'encongeix habitualment fins que queda amagat, i té un bec llarg, prim i negre. L'iris dels ulls és de color groc. Els mascles durant l'època reproductora presenten un parell de plomes llargues al clatell, plomes filamentosos i llargues al pit i al dors i en època d'aparellament presenten una intensa tonalitat groga a la pell sense plomes de davant els ulls. Les femelles presenten un to color gris blavós o verdós en aquesta zona sense plomes. Els juvenils són semblants als adults, però amb les potes d'un color negre verdós.

On viu?

Podem trobar-lo en gran varietat d'ambients aquàtics, sempre d'aigües tranquil·les amb abundant vegetació arbòria, com poden ser alguns trams del riu o aiguamolls. S'alimenta de petits peixos, amfibis i insectes aquàtics i terrestres. També pot alimentar-se de crustacis, cargols, llangardaixos i altres petits vertebrats.

Com viu?

És habitual observar el martinet blanc remenant l'aigua o el fang en una gran varietat de masses d'aigua en busca d'aliment, mantenint-se immòbil fins que troba alguna presa. És una espècie força gregària i silenciosa, tot i que poden emetre diversos sons en colònies. En vol estira les potes que sobresurten per darrera de la curta cua, mantenint el coll en forma de "S". Fan una sola posta durant els mesos d'estiu.

Grup: AUS

Nom comú:

Martinet blanc

Nom científic:
Egretta garzetta

Estat actual:

Comú, migrador
hivernant

Origen:

Autòcton



Merla

Turdus merula



Com és?

La merla és una au que presenta un característic plomatge de color negre i és fàcilment identificable gràcies al contrast de la coloració del cos amb el bec, de color groc ataronjat. És l'única espècie d'ocell del territori que presenta aquestes característiques. L'iris també és negre, i està envoltat per un cercle groc que destaca força. Les femelles prenen coloracions griseses i marronoses quan arriben a l'estadi adult i les parts inferiors estan pigallades. El bec és fosc, amb una mica de groc a la part inferior. Els juvenils són de color bru amb el cos molt pigallat de color clar.

On viu?

Freqüenta les zones amb força arbrada i matolls, tant en mosaics agrícoles com en zones més forestals o també urbanes, essent present en alguns parcs o jardins amb bona cobertura arbustiva. S'alimenta principalment d'invertebrats i cucs, però a l'hivern la seva dieta també acull diversos tipus de llavors i fruits.

Com viu?

Habitualment vola molt a prop del terra, amb un vol àgil i curt. Sol ser una espècie solitària, molt territorial durant l'època de cria, tot i que en alguns casos, sobretot en individus migratoris, poden tenir un comportament més gregari. La femella fa el niu en arbusts o arbres de copa baixa, fent servir herba, fulles, fang, arrels i tiges. Sol fer 4 ous per posta.

Grup: AUS

Nom comú:

Merla

Nom científic:
Turdus merula

Estat actual:

Comú, sedentari,
migrador, hivernant

Origen:

Autòcton



Mosquiter comú

Phylloscopus collybita



Com és?

Ocell petit de coloració molt variable, habitualment gris-verdosa. El seu plomatge és discret, amb tonalitats marró-oliva al dors i un ventre més clar, groguenc o blanquinós. Les ales són brunes amb els marges de les plomes més verdosos. Té un bec fi i punxegut, adaptat per capturar insectes, i les potes fosques i primes.

On viu?

El trobem als jardins amb arbres i arbusts, parcs, horts i zones verdes amb vegetació densa. També pot habitar en bosquets propers a la ciutat, especialment en àrees humides. A les zones urbanes, es pot veure saltant entre els arbres o prop de matolls en busca d'aliment.

Com viu?

S'alimenta principalment d'insectes i aranyes, que captura activament entre el fullatge. A la tardor i a l'hivern, pot complementar la dieta amb baies i petites llavors.

És actiu durant el dia i està en moviment constant mentre busca aliment. És molt actiu i inquiet. La reproducció té lloc entre abril i juliol. La femella construeix un niu en forma de cúpula a prop de terra, entre herbes o arbusts, on pon en entre 4-7 ous. Tot i que és discret, el seu cant és repetitiu i el fa fàcil de detectar. El seu cant és repetitiu i monòton, que sona com un "txif-txaf", molt característic.

Grup: AUS

Nom comú:

Mosquiter comú

Nom científic:
Phylloscopus
collybita

Estat actual:

Sedentari escàs

Comú migrador
hivernant

Origen:

Autòcton



Oreneta cuablanca

Delichon urbicum



Com és?

Au petita amb la part inferior, de la gola a la cua, blanca. La resta del cos és de color negre amb reflexos blavosos. El carpó, és a dir, la part més posterior del cos abans d'arribar a la cua, també és de color blanc pur i s'identifica molt bé en vol gràcies a aquesta característica. La cua està lleugerament forçada. Els juvenils tenen un to més apagat, amb el blanc més "brut".

On viu?

És habitual a la ciutat veure-la en grups nombrosos, generalment prop d'edificis antics en espais força oberts. Té una dieta exclusivament insectívora, captura en vol mosques, mosquits, formigues voladores, pugó, etc.

Com viu?

Construeix el seu niu, en forma de cassola, amb petites boles de fang que porta dels rius o tolls propers, al voladís de les façanes dels edificis, dins de pobles, ciutats o també als penya-segats.

Grup: AUS

Nom comú:

Oreneta cuablanca

Nom científic:
Delichon urbicum

Estat actual:

Comú, migrador estival

Origen:

Autòcton



Oreneta comuna

Hirundo rustica



Com és?

Ocell de color blau fosc metàl·lic, amb la panxa blanquinosa o de color crema i el coll i el front rogencs. Presenta un collaret ample de color negre. Té una llarga cua en forma de forquilla i les potes fosques i curtes. En vol les ales es veuen llargues i punxegudes. Els joves tenen els colors més apagats.

On viu?

És habitual a la ciutat veure-la en grups nombrosos. Viu generalment prop d'edificis antics, en espais força oberts. Les orenetes tenen una dieta exclusivament insectívora, capturant en vol mosques, mosquits, formigues voladores, petits escarabats, vespes... Capturen les preses una a una, caçant-les hàbilment.

Com viu?

Construeix el seu niu, en forma de cassoleta, amb petites boles de fang que porta dels rius o tolls propers. Cada any acostumen a reaprofitar els mateixos nius, refent-los parcialment en cas que hagin quedat malmesos durant l'hivern. Aquests se situen sota bigues, terrats, parets... I sol fer-hi tres postes l'any.

Grup: AUS

Nom comú:

Oreneta comuna

Nom científic:
Hirundo rustica

Estat actual:

Comú, migrador estival

Origen:

Autòcton



Oriol

Oriolus oriolus



Com és?

Ocell de mida mitjana i colors vistosos. Els mascles tenen un plomatge groc brillant i les ales i la part central de la cua negres, amb una característica franja del mateix color entre el bec i els ulls. Les femelles, els mascles de primer hivern i els juvenils tenen tons més discrets, amb el dors de color verd bru i la part superior del cap groguenca. Per sota també són groguencs, amb fines línies més fosques. Té un bec llarg i punxegut de color rosat, adaptat per capturar insectes i fruits.

On viu?

Tot i que no és un ocell típicament urbà, pot aparèixer en grans parcs amb arbres alts, jardins i en petits boscos de ribera propers a la ciutat. És principalment insectívor a la primavera i a l'estiu. Caça insectes, erugues, i petits invertebrats. A la tardor s'alimenta de fruits madurs i baies, com figues i cireres, abans d'emigrar cap a l'Àfrica.

Com viu?

És un ocell tímid i discret, que es mou entre les copes dels arbres i evita les zones obertes. Sol ser solitari o moure's en parelles durant la cria, i a finals d'estiu es reuneix en petits grups abans d'emigrar cap a l'Àfrica tropical. Malgrat el seu color cridaner, és difícil de veure perquè es manté immòbil entre el fullatge.

Arriba les nostres latituds a l'abril o maig i es reproduïx entre maig i juliol. La femella construeix un niu en forma de bossa penjant entre les branques d'un arbre, sovint ben camuflat. Pon entre 3 i 5 ous.

Grup: AUS

Nom comú:

Oriol

Nom científic:
Oriolus oriolus

Estat actual:

Comú, migrador estival

Origen:

Autòcton



Pardal comú

Passer domesticus



Com és?

Ocell petit d'uns 15cm, d'aspecte robust i cap gran en relació al cos. Té un bec fort i de color negre, i el plomatge es compon de diferents tonalitats brunes amb algunes franges més fosques. A les zones del pit i ventre són de colors més grisencs. Els mascles en època de reproducció tenen tonalitats roges al dors, les femelles tenen una línia clara darrera els ulls.

On viu?

Habita els nuclis urbans, caseries, granges o altres construccions on puguin nidificar, sense gaires exigències en quant a la presència humana. El podem veure en espais oberts prop d'àrees agrícoles. Duu una alimentació omnívora i oportunista. Majoritàriament s'alimenta de vegetals com grans, llavors o herbes silvestres, també incorporant sovint a la dieta diversos insectes.

Com viu?

És una espècie sedentària i gregària, viu en colònies que faciliten la reproducció, alimentació o creació de nius. El pardal és una au bastant sorollosa tot l'any amb diverses tipologies de reclams, podent escoltar-los més freqüentment durant els mesos de cria. L'època reproductora s'estén entre abril i juny, majoritàriament monògama, realitza fins a cinc postes per any de fins a nou ous.

Grup: AUS

Nom comú:

Pardal comú

Nom científic:
Passer domesticus

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Picot garser gros

Dendrocopos major



Com és?

El picot garser gros és un ocell que es caracteritza pel contrast del seu plomatge **blanc i negre** amb zones **vermelloses**. Té la part superior del cap negra i una franja que ressegueix les galtes fins a la nuca, on forma una mena de "Y" negra amb el pit blanc. La **nuca és vermella en els mascles adults**, mentre que les femelles no la presenten. El dors és majoritàriament negre amb zones blanques a espatlles i ales. La part ventral és blanca amb la zona anal **vermella intensa**. Els juvenils es distingeixen perquè tenen tot el capell vermell.

On viu?

Aquesta espècie la podem trobar en tot tipus de boscos força madurs, ja que pot perforar qualsevol tipus de fusta.

Com viu?

La seva dieta es basa fonamentalment en insectes i les seves larves. També consumeix fruits secs, com pinyons, avellanes, ametlles, etc., i la saba que segreguen alguns arbres en ser perforats. En alguns casos, durant l'estació reproductora, depreda alguns nius d'altres ocells.

És una espècie diürna i territorial amb una gran capacitat per perforar els troncs més resistents, ja sigui per fer-hi un niu, marcar territori o, quan els cops són molt ràpids i consecutius, com a reclam per atraure l'atenció de les femelles. Fa una posta per temporada, durant el mes de juny, i per cada posta perfora una nova cavitat a un tronc diferent per fer el niu. Així doncs, altres espècies, com mallerengues o ratpenats, poden aprofitar-los per als seus respectius nius.

Grup: AUS

Nom comú:

Picot garser gros

Nom científic:
Dendrocopos major

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Picot verd

Picus sharpei



Com és?

El picot verd és un ocell, tal i com indica el seu nom, de color verdós, amb un verd més intens a les parts dorsals, i el pili vermell viu. El plomatge que envolta els ulls és de color fosc, igual que els marges de la bigotera, aquesta també vermella. La resta de la cara és grisosa, així com el coll i part del pit, seguint amb una tonalitat verdosa sota el pit i a l'esquena, i també a les ales quan està en repòs. El carpó és de color groc i es veu quan està en vol. També els ulls tenen l'iris groc. Les femelles adultes tenen la bigotera completament fosca, a diferència dels juvenils mascles que presenten ja la bigotera vermella. Els juvenils tenen el plomatge pigallat de groc al dors i fosc a la part ventral, sense l'antifaç negre al cap.

On viu?

Aquesta espècie ocupa una gran varietat d'hàbitats, des de boscos molt densos fins a zones de parcs o jardins, on no hi trobem gaire arbrada. Tot i això, prefereix ambients de bosc caducifoli, de ribera o marges de bosc dens.

Com viu?

La seva dieta es basa fonamentalment en larves i adults de formigues, que busca entre l'escorça dels arbres o als formiguers que troba al terra, allargant la seva llengua per entre les seves galeries. Perfora, per trobar aliment i també per fer el niu, els troncs o branques d'arbres malalts o secs, dèbils, ja que el seu bec no és tan fort com el d'altres picots. És una espècie diürna que comença el període reproductor a finals de març, fent una sola posta per temporada, i el niu que perfora a les fustes podrides o toves, quan l'abandonen els polls a l'estiu, el fan servir altres espècies com a refugi o també per les pròpies postes.

Grup: AUS

Nom comú:

Picot verd

Nom científic:

Picus sharpei

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Pica-soques

Sitta europaea



Com és?

El pica-soques és un ocell força petit que presenta unes tonalitats de color blau grisós molt característiques, que fan molt fàcil la seva identificació. Les parts inferiors són ataronjades i les potes grogues i presenta una línia negra que connecta la part superior del bec amb l'ull i segueix fins arribar just abans de la inserció de les ales. No té coll, però el cap és gros i el bec llarg amb la part inferior blanquinosa. No presenten quasi dimorfisme sexual, tot i que els mascles tenen el pit més ataronjat i a la cua unes taques d'una coloració vermell fosc, als laterals i a la part inferior.

On viu?

Ocupa espais boscosos amb arbres madurs, amb espècies caducifòlies o també perennifòlies com el pi o l'alzina. També és present en zones de bosc de ribera

Com viu?

La preferència d'aliment d'aquestes aus són aràcnids i insectes, com els escarabats adults i les seves larves, papallones i mosques, però també llavors i fruits com els pinyons i les avellanes.

És molt territorial i agressiu. Recorre habitualment els troncs i branques, amb una capacitat molt elevada per subjectar-s'hi i, en alguns casos, poder fer aquest recorregut boca avall gràcies a la musculatura que presenta. Sol fer una única posta, a partir de l'abril, però si en algun cas comença abans pot fer-ne dues.

Grup: AUS

Nom comú:

Pica-soques

Nom científic:

Sitta europaea

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Pit-roig

Erithacus rubecula



Com és?

Espècie de mida petita i arrodonida. Plomatge de color gris oliva o bru al tors i les ales, amb la meitat inferior del ventre d'un to blanquinós. Presenta un color roig o ataronjat molt característic al pit i part de la cara, envoltat d'una fina franja de plomatge gris. En estadis juvenils tenen un color bru olivaci amb taques crema, molt pigallat. El bec és curt i prim, de coloració fosca.

On viu?

És comú veure'l en zones urbanes, a jardins i parcs on podem trobar arbustos baixos, tot i ser una espècie boscana. S'alimenta de petits insectes, aràcnids i cucs principalment, però a la tardor i l'hivern també menja llavors i baies petites.

Com viu?

Són individus solitaris i molt territorials, que podem observar sovint fent petits saltirons i inclinant el cos endavant. És una espècie força sedentària i hivernant al territori. S'observen amb més intensitat al març i abril. El cant és melòdic amb uns primers tons més aguts, en forma de tic-tic de sèries ràpides. Fan una o dues postes a la primavera però les activitats reproductores es poden prolongar fins finals d'estiu, crieu en solitari.

Grup: AUS

Nom comú:

Pit-roig

Nom científic:
Erithacus rubecula

Estat actual:

Comú, sedentari
migrador hivernant

Origen:

Autòcton



Polla d'aigua

Gallinula chloropus



Com és?

Au de coloració generalment negrosa o gris fosc, amb el cap i coll més foscs i dues amples línies de color blanc als flancs sota la cua. El dors i a sobre les ales el plomatge és de color marró fosc. El bec és vermell, i amb la punta groga. Les extremitats inferiors són de color olivaci o groguenques, amb una taca vermella als genolls, i amb potes ben adaptades a mantenir-se sobre la vegetació del riu. Els juvenils són bruns, amb la cara i les parts posteriors més clares i el bec més fosc i groguenc.

On viu?

La podem trobar prop dels punts d'aigua que presentin una bona cobertura vegetal. Es reuneixen en grups, en les zones calmes de l'aigua, per alimentar-se d'una àmplia varietat de vegetals i animals de mida petita, complementant la seva dieta amb llavors que busquen a terra ferma.

Com viu?

És una espècie gregària i oportunista, ja que és una de les primeres en colonitzar les zones humides de nova creació. Fa el niu amagat entre la vegetació de ribera, en forma de cistella coberta i habitualment en època de pluges. Pon de 4 a 8 ous, que són incubats durant aproximadament tres setmanes. Ambdós pares coven i peixen la cria. En alguns casos, els individus juvenils col·laboren en la cria dels germans petits, fet que és molt avantatjós per a l'èxit reproductor dels adults.

Grup: AUS

Nom comú:

Polla d'aigua

Nom científic:
Gallinula chloropus

Estat actual:

Comú, sedentari
migrador hivernant

Origen:

Autòcton



Puput

Upupa epops



Com és?

El puput és un ocell molt popular a Catalunya i fàcilment identificable, pel plomall erèctil del cap, d'ocres amb puntes negres. El cos és ocre a la part anterior i blanquinós al ventre, amb ales i cua negres i blanques en barrat transversal. El bec llarg, prim i lleugerament corbat és fosc. En vol mostra ales amples i arrodonides amb contrast blanc i negre, i una banda blanca transversal a la cua. Els juvenils s'assemblen als adults però amb bec més curt. El vol és irregular i ondulat.

On viu?

Aquesta au ocupa una gran varietat d'hàbitats, però el podem trobar preferentment en zones boscoses obertes, com alzinars o rouredes joves, àrees de fruiters o prop dels cultius de secà.

Com viu?

S'alimenta d'insectes, sobretot saltamartins i grills, que busca sobre i sota la superfície del sòl. També s'alimenta de crisàlides de processionària i erugues enterrades, larves de coleòpters que desenterra amb el llarg bec, formigues i dípters, juntament amb les seves larves, entre d'altres.

És una espècie diürna però també en alguns casos nocturna. Situa el niu a forats d'arbres o d'edificacions abandonades, i generalment fa una posta per temporada. Per a evitar la depredació durant la posta, la femella i els polls secreten una substància a partir d'una glàndula del carpó que produeix una intensa pudor, i mantenen aquest estat de pudor al niu gràcies a aquesta secreció i a l'acumulació de brossa que troben. Si algú, tot i així, intenta entrar dins el niu, les cries expulsen excrements amb força i molta punteria cap als depredadors.

Grup: AUS

Nom comú:

Puput

Nom científic:
Upupa epops

Estat actual:

Comú, sedentari
migrador estival

Origen:

Autòcton



Raspinell comú

Certhia brachydactyla



Com és?

Au de mida petita, en l'estat adult fa uns 13cm. Plomatge de coloració bruna, amb un ventre més clar i una gola blanquinosa. Presenta una línia blanca a les celles i ratlles clares a les ales. Té una cua llarga i forta, i el bec és llarg i prim, de forma lleugerament corba.

On viu?

Podem trobar-lo en arbredes de parcs i jardins suburbans i urbans. Té preferència a establir els seus nius en arbres d'escorça solcada amb esclotxes i cavitats, però el podem trobar també en altres cavitats naturals o altres ambients artificials. S'alimenta d'aràcnids i altres petits insectes que troba a l'escorça dels arbres.

Com viu?

El raspinell comú és una espècie sedentària adaptada a les zones urbanes. Resideix tot l'any a la mateixa zona, però a l'hivern pot fer petits desplaçaments per trobar zones més temperades. S'ajuda de la cua per recolzar-se al tronc dels arbres mentre grimpa fins a la copa resseguint-los a través d'un recorregut en espiral per buscar aliment. El seu reclam és curt i metàl·lic. Realitzen una o dues postes per temporada primaveral i crien en solitari els pollets.

Grup: AUS

Nom comú:

Raspinell comú

Nom científic:

*Certhia
brachydactyla*

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Roquerol

Ptyonoprogne rupestris



Com és?

El roquerol és una oreneta de coloració bruna al dors i blanquinosa a l'inferior, sense franja pectoral, amb els diferents colors de plomatge molt poc contrastats. Les ales són llargues i, en vol, destaquen per la franja molt fosca de la part inferior i anterior. La cua, curta i sense forca, presenta una sèrie de taques blanques molt característiques, que es veuen quan aquesta està desplegada. L'ull és de color fosc, així com el bec.

Els juvenils, en alguns casos, presenten una sèrie de taques a la gola, de coloració més clara.

On viu?

Ocupa zones bastant rocoses, però també la podem trobar els seus nius aprofitant les construccions humanes, com ponts, túnels, edificis o altres indrets urbanitzats. Sol establir-se en zones pròximes a l'aigua.

Com viu?

La seva alimentació es basa fonamentalment en insectes voladors petits, com mosques, mosquits o escarabats, que caça planejant i volant molt lentament, en solitari o en grups molt petits.

Aquesta au no és molt gregària i els estols que forma no són molt nombrosos. És l'única oreneta que podem observar regularment a l'hivern. Poc sovint s'allunya del seu niu o refugi, però durant l'hivern acostuma a baixar a les zones humides litorals, que és on hi ha més abundància de les seves preses. Pot arribar a fer fins a dues postes per temporada.

Grup: AUS

Nom comú:

Roquerol

Nom científic:
Ptyonoprogne
rupestris

Estat actual:

Escàs, sedentari
hivernant

Origen:

Autòcton



Rossinyol

Luscinia megarhynchos



Com és?

El rossinyol és un ocell petit, de coloració discreta però amb un cant inconfusible, potent i constant, que emet tant durant el dia com a la nit. Al dors té un plomatge de color marró torrat, la cua presenta tonalitats rogenques i la part inferior és de color blanc crema. Un anell ocular prim i blanquinós li ressegueix l'ull fosc, i les potes i el bec són de color taronja rosat, aquest últim amb la part superior i la punta brunenques. Els juvenils són força més bruns i presenten el cos molt pigallat.

On viu?

Aquest ocell té preferència pels boscos humits, matollars i bardisses denses, però també el podem trobar prop dels camps de conreu o en parcs o jardins amb una gran densitat d'arbreda. És molt comú que s'estableixi prop de les riberes dels rius.

A la seva alimentació predominen els insectes, com escarabats, formigues, mosquits, aranyes, i altres preses que captura entre la fullaraca o també al vol. A finals d'estiu, quan ja comença a migrar, complementa aquesta dieta amb fruits, augmentant la reserva de greixos.

Com viu?

És actiu durant el dia sobretot, tot i que durant la nit, sobretot en període d'aparellament, els mascles també canten. Quan aquests arriben al territori de cria, competeixen amb els altres mascles mitjançant una exhibició de cant dia i nit, que es torna més agressiva quan es troben amb molts competidors. És una manera d'atraure a les femelles, demostrant la seva condició física i, per tant, la capacitat de defensa del territori. És migrador, i aquí arriba a partir de l'abril, fins al setembre, podent fer fins a dues postes per temporada. L'abandonament de conreus afavoreix la cria d'aquesta espècie, ja que es formen petits boscos denses on els agrada niar.

Grup: AUS

Nom comú:

Rossinyol

Nom científic:

*Luscinia
megarhynchos*

Estat actual:

Comú, migrador
estival

Origen:

Autòcton



Rossinyol bord

Cettia cetti



Com és?

El rossinyol bord és un ocell petit i robust, d'uns 13-14 cm de llargada, amb una cua relativament curta i aixecada sovint en posició vertical. El plomatge és d'un to marró rogenc uniforme al dors, més clar al ventre, amb la gola i el pit d'un color gris blanquinós. Presenta una cella clara ben marcada que ressalta sobre l'ull fosc. Les potes són d'un to rosat i el bec, prim i afilat, és adaptat per capturar petits invertebrats. El seu cant és molt característic, fort i explosiu, format per frases curtes i metàl·liques que repeteix amb insistència, sovint des de la vegetació densa on roman amagat.

On viu?

Habita en zones humides amb vegetació densa, com canyissars, jonqueres i boscos de ribera, sempre prop de l'aigua. A Catalunya és una espècie resident comuna a les terres baixes i mitjanes, on troba refugi i aliment. La seva dieta és principalment insectívora, basada en petits artròpodes capturats entre la vegetació o a terra.

Com viu?

És un ocell molt territorial i discret, que defensa el territori amb un cant fort i repetitiu, sobretot a la primavera. Nia a prop del sòl, dins la vegetació espessa, i la femella s'ocupa de la incubació. Sol fer dues o tres postes anuals de 4-5 ous. És sedentari, però pot desplaçar-se lleugerament a l'hivern; els freds intensos poden afectar-ne la supervivència.

Grup: AUS

Nom comú:

Rossinyol bord

Nom científic:
Cettia cetti

Estat actual:

Comú, sedentari
migrador

Origen:

Autòcton



Tallarol capnegre

Curruca melanocephala



Com és?

El tallarol capnegre és un au petita, de coloració grisenca i amb el cap negre, contrastant amb la gola de color blanc, que segueix cap a la part ventral a un color gris molt clar. La part dorsal és grisa, la punta de les ales bruna i la cua negra. Tenen un anell ocular molt característic de color vermell, un bec prim i gris i les potes groguenques.

Les femelles tenen una coloració més bruna en general i el cap grisenc. Els juvenils tenen el plomatge més gris, amb el dors marronós.

On viu?

És una espècie que ocupa gran varietat d'espais, tant parcs urbans com zones arbustives o amb arbres baixos.

S'alimenta fonamentalment d'insectes, durant l'època reproductora, i durant la tardor i l'hivern, de fruits provinents d'arbustos com el llentiscle o arbres com la olivera, que troba pel terra o els estrats més baixos.

Com viu?

L'època de cria s'estén del març al juliol, fent fins a tres postes l'any. El mascle construeix diversos nius amagats entre els arbustos prop del terra i la femella n'escull un per acabar-ne l'interior i començar a fer la posta. Els mascles poden ser molt territorials. Quan se senten amenaçats "inflen" el plomatge de manera molt característica.

Grup: AUS

Nom comú:

Tallarol capnegre

Nom científic:

Curruca melanocephala

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Tallarol de casquet

Sylvia atricapilla



Com és?

És un ocell passeriforme petit, d'uns 13-15 cm de llarg i amb una envergadura de 20-23 cm. Té un plomatge predominantment grisós, amb dors marronós i el ventre més clar. La característica més distintiva és el "casquet" negre als mascles i marró clar a les femelles. Té un bec fi i fosc, i les potes griseses. El seu cant és melòdic i fluït, i el seu reclam és un xiulet sec i curt.

On viu?

Viu en parcs, jardins amb arbustos densos, zones arbrades i horts. Prefereix espais amb vegetació frondosa on pugui amagar-se i fer el niu.

És omnívor. A la primavera i a l'estiu s'alimenta principalment d'insectes, aranyes i petits invertebrats. A la tardor i a l'hivern complementa la seva dieta amb baies i fruits.

Com viu?

És actiu durant tot el dia, especialment a les primeres hores del matí. La temporada de cria s'estén d'abril a juliol. La femella construeix el niu en matolls o arbres baixos, on pon entre 4 i 5 ous. És un ocell territorial, sobretot durant l'època de cria. Els mascles canten per marcar el territori i atreure les femelles. A les zones urbanes es pot adaptar bé a la presència humana, tot i que sempre es manté alerta i prudent.

Grup: AUS

Nom comú:

Ballester

Nom científic:
Sylvia atricapilla

Estat actual:

Comú, sedentari
migrador, hivernant

Origen:

Autòcton



Tórtora turca

Streptopelia decaocto



Com és?

Ocell similar a un colom, una mica més prim i esvelt. El plomatge és de color grisenc rosaci amb un característic collar obert per davant de color negre al coll, emmarcat per una fina franja blanca. En general presenta tonalitats marronoses, amb les vores de les plomes primàries més clares. La cua és llarga amb les puntes blanques, molt visibles en vol. El bec és de color gris fosc i les potes d'un vermell apagat. L'iris és de color vermell fosc. Els juvenils tenen el collar molt fi, o, en alguns casos, no en tenen.

On viu?

És una espècie molt associada als nuclis urbans, però que també podem trobar a zones de conreus i altres espais oberts rurals. Acostuma a freqüentar parcs o zones d'esbarjo amb arbres. S'alimenta principalment de llavors (cereals i plantes arvenses i ruderals). També insectes com escarabats, mosques, larves de papallones, o fins i tot deixalles humanes.

Com viu?

És una espècie que podem veure tot l'any, sovint al costat de coloms o tudons. És sedentària i s'ha adaptat molt bé a la proximitat amb les persones. A finals del segle passat va colonitzar bona part del continent europeu, degut a la capacitat de reproduir-se durant tot l'any i la facilitat per aconseguir aliment, essent la proximitat humana un factor clau per a el seu èxit. Fa el niu en els arbres i arbustos, amb arrels i fulles seques, i té predilecció pels pins o xiprers per ubicar-lo.

Grup: AUS

Nom comú:

Tórtora turca

Nom científic:
Streptopelia
decaocto

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Tudó

Columba palumbus



Com és?

Ocell molt semblant a un colom, però més gros i amb el cap relativament petit. En general presenta tonalitats grisenques, amb matisos més clars al cap i a la zona ventral. El pit és rosat, tirant a vinós, i s'esvaeix gradualment cap a la zona ventral. Als laterals del coll hi presenta una zona estriada de fons verd, i a sota una gran taca blanca. El bec és rosat amb la punta ataronjada o groga i la cera blanquinosa. Les potes són d'un vermell apagat, i en vol s'observa una característica franja blanca a cada ala. Els juvenils no tenen la taca blanca al coll, i el bec és més fosc.

On viu?

És habitual a les zones arbrades, com boscos de diferents tipus, i camps de cultiu, però actualment s'ha anat adaptant a la vida a la ciutat. S'alimenta de diferents tipus de llavors, verdures i també de les fulles de diferents plantes.

Com viu?

És una espècie que podem veure tot l'any, sovint al costat de coloms o tórtors turques. El batec de les ales quan vola és característicament fort i sonor. Després de la nidificació es tornen força gregaris, i acostumen a buscar aliment en estols molt nombrosos.

Grup: AUS

Nom comú:

Tudó

Nom científic:
Columba palumbus

Estat actual:

Abundant, sedentari

Origen:

Autòcton



Verdum

Chloris chloris



Com és?

El verdum és un au que destaca per la seva coloració verdosa, tal com apunta el significat del seu nom, i amb taques grogues prop dels extrems de les ales i a la cua, acompanyades de bandes negres. Té les galtes i part de les ales de color gris, i entre l'ull i el bec presenta una taca negra. El bec és compacte i robust, i, igual que les potes, de color rosat.

La femella té tonalitats més brunes, amb menys franges grogues a les ales i a la cua. Els juvenils tenen el plomatge d'un color verd més apagat que els adults, no hi apareixen els tons grisos i presenten petites motes pàl·lides per tot el cos.

On viu?

Aquest ocell el podem trobar en zones molt urbanitzades, com els parcs, horts o jardins, però també prop dels cultius, amb preferència pels espais oberts i el paisatge mosaic.

Com viu?

És un ocell granívor, i, per tant, s'alimenta de tot tipus de llavors. Tot i això, en alguns casos també pot aprofitar la polpa dels fruits carnosos, i a la primavera complementa la dieta dels polls amb insectes.

És diürn i gregari, fins i tot a l'hora de criar, que sol fer-ho dues vegades per temporada, entre el març i l'agost. És un migrador parcial al nostre territori.

Grup: AUS

Nom comú:

Verdum

Nom científic:
Chloris chloris

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Xivitona

Actitis hypoleucos



Com és?

La xivitona és un au limícola de mida relativament petita, amb les potes curtes d'un color bru verdós o groguenc, el dors de color bru i la part inferior blanca. Aquest color blanc puja per davant l'articulació de l'ala, i també s'observa a la part anterior del coll. El bec és de color bru fosc, prim i allargat. Quan es troba a terra, aixeca i abaixa la part posterior del cos d'una manera molt característica. Quan s'enlaira se li diferencien dues bandes blanques allargades, una a cada ala.

Els juvenils tenen unes taques blanques petites al dors, diferenciant-se dels adults, que tenen taques fosques.

On viu?

Habita prop de regions humides, com rius o basses.

S'alimenta fonamentalment de petits invertebrats, sobretot insectes, tant terrestres com voladors, que busca vora l'aigua, als llims o entre les pedres.

Com viu?

És una espècie diürna, limícola i migradora, poc gregària. Per la cria puja a aigües que es trobin a més altitud, on la corrent és més ràpida, i els polls neixen ben desenvolupats, podent ser capaços d'independitzar-se dels progenitors en una etapa molt inicial.

Grup: AUS

Nom comú:

Xivitona

Nom científic:
Actitis hypoleucos

Estat actual:

Escàs, migrador

Origen:

Autòcton



Xoriguer

Falco tinnunculus



Com és?

El xoriguer és un rapinyaire de mida petita comparat amb la resta de rapinyaires del territori, robust i d'aspecte compacte. Té les ales llargues i punxegudes similar al falcó pelegrí. Aquestes són d'un color castany rogenc per la part superior, ocre per la part inferior. Té taques negres en forma de llistes i les puntes de les ales són negres. Els ulls són rodons i foscos, amb un anell groc que l'envolta i una taca negra sota. El cap és d'un color grisenc. Les femelles tenen un mida superior i una coloració més bruna.

On viu?

Habita les regions obertes, zones cultivades o suburbanes. S'alimenta de petits mamífers com ratolins de camp, grans insectes, diversos rèptils i aus de mides mitjanes i petites. Utilitza les grans velocitats i agilitats de vol per caçar.

Com viu?

És una espècie diürna, rapinyaire hivernant i amb un vol precís i molt ràpid. L'època de cria es compren entre els mesos de abril i juny. Cria en solitari o agrupacions laxes fins que els pollets entrenen el vol.

Grup: AUS

Nom comú:

Xoriguer

Nom científic:

Falco tinnunculus

Estat actual:

Comú, sedentari

Origen:

Autòcton



Xot

Otus scops



Com és?

El Xot és una au petita, amb un tamany que oscil·la entre els 19 i 21 cm de longitud. La seva característica més distintiva són els “pèls” o plomes en forma d'orelles a cada costat del cap, que li donen un aspecte únic. El plomatge és de color gris clar a beix amb taques fosques, ideal per al seu camuflatge entre la vegetació.

On viu?

El podem trobar a les zones més perifèriques de la ciutat o en àrees rurals i agrícoles. Sol estar present en llocs amb una bona cobertura arbòria on pot refugiar-se i caçar de nit.

El Xot és carnívor i caça insectes i petits invertebrats. La seva dieta principal inclou insectes voladors com papallones, mosques i altres tipus de dípters, així com altres petits invertebrats com aranyes i llagostes.

Com viu?

L'activitat general és a la nit. La seva temporada de reproducció és principalment a la primavera, durant la qual la femella pondrà entre 2 i 5 ous en cavitats d'arbres, forats d'edificis.

És una espècie solitària i molt territorial. És bastant silenciós durant el dia, passant la major part del temps en repòs en arbres o en llocs amagats. Quan es fa de nit, es fa més actiu. El seu vol és silenciós, la qual cosa li permet caçar sense ser detectat. A diferència d'altres mussols, el Xot tendeix a restar en la proximitat del seu territori durant la temporada de cria

Grup: AUS

Nom comú:

Xot

Nom científic:

Otus scops

Estat actual:

Comú, migrador estival

Origen:

Autòcton



Granota pintada

Discoglossus pictus



Com és?

La granota pintada s'ha introduït al nostre territori a partir de les colònies establertes en laboratoris de captivitat del sud de França amb individus d'Argèlia. Al dors se solen observar unes taques arrodonides, però en alguns casos també poden presentar altres dissenys diferents: individus amb tres bandes longitudinals al llarg del dors, de color clar sobre fons fosc, o individus quasi completament de coloració uniforme. La seva coloració dorsal també és diversa, des d'un gris oliva a un marró rogenc però sempre amb un ventre blanquinós. La pell és força llisa, tot i que en alguns casos a la part ventral poden presentar petites granulacions.

On viu?

Aquesta espècie la podem trobar en una àmplia varietat d'hàbitats. Freqüenta zones arbrades com alzinars i suredes, boscos de ribera, zones de cultius, prats o zones urbanitzades on hi hagi basses. En alguns casos, fins i tot, poden establir-se en zones d'aigües salobres.

Com viu?

S'alimenta de gran varietat d'espècies generalment petites, però principalment s'alimenta de mosquits, arnes i cucs de terra. És una granota que pot estar tant de dia com de nit activa durant tot l'any, si les condicions li són favorables. Durant el dia solen endinsar-se entre la vegetació degut a la humitat i temperatura que proporcionen aquests espais, i l'activitat és més elevada al capvespre i a primeres hores de la nit. Poden situar les postes en molts tipus d'hàbitats, tant en canals, rieres i basses naturals grans, com en basses artificials molt petites. Els adults, en alguns casos, poden alimentar-se dels juvenils de la seva pròpia espècie.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Granota pintada

Nom científic:

Discoglossus pictus

Estat actual:

Abundant

Origen:

Al·lòcton



Granota verda

Pelophylax perezi



Com és?

Com indica el seu nom, la granota verda té la pell generalment verda o de coloració verdosa amb taques fosques, tot i que pot variar una mica a castany clar o gris, i sovint presenta petites berrugues planes al dors. Els ulls es troben molt propers l'un de l'altre i el musell el té molt marcat. Als laterals del dors presenta unes línies marcades de color groc ataronjat, les línies vertebrals, i a les extremitats les taques fosques de la pell s'organitzen en franges més o menys irregulars.

On viu?

La granota verda passa la majoria del dia a l'aigua, i surt només de tant en tant. És molt estrany trobar-la fora de l'aigua, tot i la seva gran presència d'individus a Girona. Habita zones d'aigües molt estancades i pot colonitzar fàcilment tota mena d'estanys o basses artificials, sempre que presentin una certa profunditat. Fins i tot pot tolerar les aigües salobres o força eutròfiques.

Com viu?

S'alimenta d'insectes, oligoquets, artròpodes aquàtics, i, fins i tot, petits vertebrats, que captura gràcies a la seva capacitat de saltar amb gran precisió. És un animal gregari molt diürn, tot i que també és actiu de nit, que és quan podem escoltar el seu cant, i la seva hibernació és relativament llarga, ja que comença a refugiar-se a començament de tardor. Per a realitzar les postes tenen preferència per les zones ocupades per una densa capa de vegetació submergida.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Granota verda

Nom científic:

Pelophylax perezi

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Gripau comú

Bufo spinosus



Com és?

El gripau comú és un gripau gros i rabassut, amb el cap ample i el musell arrodonit. Té els ulls grossos, de color daurat o coure, i la pupila horitzontal. Darrera els ulls es distingeixen unes glàndules prominents de forma el·líptica, molt característiques d'aquesta espècie. La pell varia entre les coloracions bruna, castany fosc, grisenc o oliva, generalment amb tonalitats uniformes a tot el cos. També podem trobar individus amb una sèrie de franges marró fosc intercalades amb d'altres més blanquinoses o groguenques. Presenta moltes berrugues punxegudes al dors. Té les potes curtes i robustes, ja que sovint camina i no acostuma a saltar.

On viu?

Aquesta espècie de gripau és molt terrestre, habitant el medi aquàtic pràcticament només en època de reproducció. Podem trobar-lo en una gran varietat de zones forestals, i té predilecció per a realitzar les postes en masses d'aigua profundes, estables, permanents i amb vegetació aquàtica.

Com viu?

S'alimenta fonamentalment d'artròpodes, sobretot coleòpters petits, formigues, miriàpodes i alguns aràcnids, que captura gràcies a la seva capacitat d'atrapar les preses amb un moviment rapidíssim de llengua protractil, i alhora una gran precisió. És un animal força gregari i generalment nocturn, concentrant la seva activitat entre el capvespre i mitjanit, moment en què podem escoltar el seu cant. La seva hibernació és relativament llarga, ja que comença a refugiar-se dins de galeries de rosegadors o als forats que es formen sota les arrels dels arbres cap a començament de tardor. Durant la reproducció, a la primavera, la major part dels individus es troben dins les basses.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Gripau comú

Nom científic:

Bufo spinosus

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Gripau corredor

Epidalea calamita



Com és?

El gripau corredor és un gripau robust, de potes curtes, que el permeten córrer però en dificulten molt el salt, d'aquí que el seu nom sigui aquest. Presenta berrugues ovalades al dors, més petites que les del gripau comú i de tonalitats vermelloses, i és de coloració oliva, grisa o verdosa, amb taques fosques i una línia groga, la línia vertebral, que ressegueix el dors des del cap fins la part posterior. Les parts inferiors habitualment són grisenques o blavoses, d'un color clar.

On viu?

Aquesta espècie es troba a indrets molt diversos, oberts, prop dels marges sorrencs dels cursos fluvials amb vegetació escassa, on, en alguns casos, pot excavar forats a la sorra per refugiar-se. També pot freqüentar zones molt antròpiques com els camps de cultiu o zones allunyades dels hàbitats aquàtics, ja que és molt terrestre i poc nedador.

Com viu?

S'alimenta principalment de formigues i escarabats, però també pot capturar altres insectes i larves, així com alguns artròpodes, glomèrids i escorpins.

La hibernació del gripau corredor generalment dura del novembre al febrer, i es refugia en sòls sorrencs, una mica humits. És majoritàriament nocturn, i, com la majoria d'amfibis, de dia es refugia sota pedres o forats petits a la terra. El cicle larvari és molt curt, i per aquest motiu és capaç de colonitzar ràpid les masses d'aigua temporals o efímeres, tot i no disposar d'aigua gaire abundant.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Gripau corredor

Nom científic:

Epidalea calamita

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Reineta meridional

Hyla meridionalis



Com és?

La reineta és una granota de mida petita i coloració verd viu que presenta una línia fosca als laterals de la part anterior, des de l'orifici nasal, travessant l'ull i fins el timpà. Té les pupil·les horitzontals i la resta de l'ull daurat. La pell és totalment llisa, excepte a la zona de la gola, on es troba el sac vocal, i al ventre, que presenta petites berrugues. Les potes, sobretot les posteriors, són molt llargues. El seu cant és fàcilment distingible per la seva gran potència sonora.

On viu?

La podem trobar prop dels punts d'aigua que presentin una bona cobertura vegetal, sobretot en zones arbustives denses com la bardissa. És una espècie molt generalista, que inclou un ampli ventall d'hàbitats.

Com viu?

S'alimenta de diverses espècies d'invertebrats.

Generalment és nocturna, però depenent de la temperatura pot ser activa també durant el dia. La granota meridional es caracteritza per tenir una gran habilitat d'enfilarse per la vegetació gràcies a la seva morfologia, fet que també els proporciona una gran capacitat per saltar d'una branca a una altra. Disminueix aquesta activitat a l'hivern i durant la sequera estival, tot i que la mantenen pràcticament durant tot l'any. Comencen a reproduir-se cap al febrer, quan els mascles comencen a cantar, inflant d'una manera molt característica els respectius sacs vocals. Si la presència de mascles és elevada, aquest cant pot ser tan fort que pràcticament no pots distingir els cants de les altres espècies.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Reineta meridional

Nom científic:

Hyla meridionalis

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Salamandra comuna

Salamandra salamandra



Com és?

La salamandra comuna es caracteritza per tenir la pell llisa i brillant, amb unes taques o línies irregulars grogues, ben marcades, distribuïdes sobre fons negre. El cos és força cilíndric i les potes són curtes i gruixudes. Té els ulls grans i l'iris molt fosc, i presenta porus glandulars al llarg de tot el cos. La coloració d'aquest amfibi alerta de la seva toxicitat i el mal gust als depredadors, però tot i així se'n pot trobar algun, com la serp de collaret o la serp d'aigua.

On viu?

Aquesta espècie habita els ambients humits i ombrívols, amb preferència pels boscos caducifolis. També la podem trobar prop de basses, boscos de ribera, horts i en general quasi tot tipus de comunitats vegetals, sempre que es trobin pròximes a alguna massa d'aigua i la cobertura vegetal sigui elevada.

Com viu?

Durant la fase larvària s'alimenta de petits invertebrats aquàtics, i en etapa adulta s'alimenta d'invertebrats terrestres com els cucs de terra, formigues, aranyes, grills, escarabats, etc., tot i que en alguns casos també pot depredar petits vertebrats. En situacions d'alta densitat d'individus són freqüents els casos de canibalisme. El mètode de reproducció és l'ovoviviparisme, és a dir, un mètode de desenvolupament embrionari que permet que la femella pugui mantenir els ous dins el seu cos fins que l'embrió es troba totalment desenvolupat. És una espècie nocturna i molt terrestre, que busca refugis durant el dia, com troncs caiguts, pedres o galeries. És bastant sedentària i territorial, i al ser capturada o manipulada, segrega un líquid blanc i espès que produeix irritació.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Salamandra comuna

Nom científic:

*Salamandra
salamandra*

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Tòtil

Alytes almogavarii



Com és?

El tòtil és un gripau petit amb una forma similar a la granota, però amb la pell rugosa degut a les petites berrugues del dors, que presenta una coloració gris terrós o bruna, amb taques verdoses, vermell ataronjat o fosques, irregulars. La part ventral és més clara, i el cap és més ample que allargat. Dels laterals del cap sobresurten uns ulls grossos amb l'iris daurat i la pupil·la vertical.

On viu?

Poden habitar zones de bosc, prats o conreus, però també freqüenta zones més urbanes com horts o jardins de la ciutat, amagant-se durant el dia en refugis petits, com ara sota pedres, troncs caiguts o aprofitant el cau d'un rosegador.

Com viu?

No es coneix amb precisió la composició de la seva dieta, però s'alimenta principalment d'invertebrats terrestres.

És una espècie molt terrestre. Durant la posta, els mascles s'enrotllen els ous al dors, entre les potes posteriors, fet que representa un dels trets més característics d'aquesta espècie. Per aquest motiu, sovint ha d'entrar a l'aigua per a mantenir-los humits. Habitualment es troben actius durant tot l'any, i la seva activitat s'inicia al capvespre, o a últimes hores de la tarda, ja que és una espècie fonamentalment nocturna. A mesura que surten dels seus refugis els mascles comencen a cantar.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Tòtil

Nom científic:

Alytes almogavarii

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Tritó palmat *Lissotriton helveticus*



Com és?

El tritó palmat és el tritó ibèric de menor mida, amb una fase aquàtica i una altra terrestre. Els mascles reproductors mostren cos allargat i quadrangular, potes posteriors palmades i fosques, i crestes dorsal i caudal ben desenvolupades. La pell, llisa en fase aquàtica, és de color bru o castany clar amb taques fosques i una línia que travessa l'ull. El ventre és blanquinós o ataronjat amb possibles taques fosques. La cua presenta tres bandes longitudinals, una central clara o ataronjada i dues fosques. En fase terrestre, l'espècie adquireix tons ocre amb dues línies laterals fosques.

On viu?

Per a la reproducció prefereix les basses naturals, però també pot utilitzar tot tipus de basses artificials, abeuradors, llacunes o gorgs per a la posta, sempre evitant els espais on hi hagi peixos. És present en aigües tranquil·les, de poca profunditat i d'entorn obert, habitualment amb vegetació submergida.

Com viu?

No es coneix bé la seva alimentació, però probablement consumeix petits artròpodes terrestres i aquàtics. La seva activitat durant la fase aquàtica és diürna generalment. Durant la fase terrestre, aquesta és nocturna, refugiant-se durant el dia i amb una major activitat durant les nits plujoses i molt humides. Quan es troba a terra és quasi il·localitzable, passant desapercebut. L'aparellament té lloc a la primavera, i la femella diposita els ous adherint-los a les fulles submergides. La hibernació, que es pot dur a terme tant a l'aigua com a terra prop de les basses de reproducció, és relativament curta, en alguns casos finalitzant-la al gener o febrer.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Tritó palmat

Nom científic:

Lissotriton helveticus

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Tritó verd

Triturus marmoratus



Com és?

El tritó verd es caracteritza per la pell dorsal de color verd amb taques negres i textura granulada, mentre que la part ventral és fosca amb pigues blanques. El cos és arrodonit, amb potes curtes i robustes, ulls grans situats lateralment i iris daurat amb pigmentació negra. La cua és molt llarga i comprimida lateralment. Durant l'època d'aparellament, els mascles desenvolupen una cresta dorsal alta que s'estén fins a la cua, amb bandes verticals verdoses i groguenques, mentre que les femelles presenten una línia vertebral ataronjada que va del cap a la cua.

On viu?

Durant la fase aquàtica ocupa basses naturals o artificials, abeuradors, llacunes, gorgs i zones tranquil·les de rius, preferint ambients estancats amb abundant vegetació aquàtica. En la fase terrestre, utilitza hàbitats variats amb certa cobertura vegetal, refugiant-se sota pedres, troncs, fullaraca o en galeries de petits mamífers, sempre en llocs humits.

Com viu?

La dieta és diversa: en la fase aquàtica consumeix invertebrats com larves d'insectes i crustacis, però també pot depredar larves de Salamandra salamandra o capgrossos; durant la fase terrestre s'alimenta principalment de gasteròpodes, petits insectes i cucs de terra. La seva activitat és majoritàriament nocturna, tot i que pot ser diürna en dies molt ennuvolats o amb boira. Entra a les basses al final de l'hivern i hi roman durant tota la primavera. Les larves es distingeixen de les de salamandra pels dits més allargats i per la presència de taques negres a la cua.

Grup: AMFIBIS

Nom comú:

Tritó verd

Nom científic:

Triturus marmoratus

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Serp d'aigua

Natrix maura



Com és?

Serp de mida mitjana que pot arribar a mesurar entre 70 i 100 cm de llargada. El cos és robust i de color fosc, generalment gris fosc o gairebé negre, amb un patró de taques o línies més clares a les costures laterals i la zona ventral de color més blanquinós. La cua és curta i el cap ample, ben delimitat respecte la resta del cos. El disseny de la part dorsal està format per una banda en forma de zig-zag que recorre tot el cos.

On viu?

És una espècie fortament lligada a ambients aquàtics, com basses naturals o artificials, rieres, canals de reg, estanys i marges de rius, preferint aigües tranquil·les amb vegetació emergent o flotant abundant. Fora de l'aigua, pot trobar-se en zones pedregoses o herboses properes, on pren el sol o es refugia entre pedres, troncs o galeries abandonades.

Com viu?

Serp carnívora que s'alimenta principalment de peixos, amfibis com granotes i tritons, i en alguns casos, d'invertebrats aquàtics. És diürna i activa principalment durant els mesos de primavera i estiu. La temporada de reproducció té lloc a la primavera, quan les femelles dipositen els ous en llocs secs i càlids prop de l'aigua.

Passa la major part del temps a l'aigua. Aquestes serps són animals solitaris i no acostumen a formar grups, tot i que poden compartir hàbitat durant la temporada de reproducció.

Grup: RÈPTILS

Nom comú:

Serp d'aigua

Nom científic:

Natrix maura

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Serp de collaret

Natrix astreptophora



Com és?

Serp que pot mesurar entre 60 i 100 cm de llargada, característica per la presència d'un collaret de coloració blanquinosa envoltant el coll. El seu cos és relativament prim i llarg, amb escates de color grisós, marró clar o verdós, sovint amb taques fosques o línies més clares. La zona ventral és més clara, amb una tonalitat groguenca o blanca. Aquesta espècie té una cara allargada i un cap discretament aplanat. Els juvenils presenten un collaret obert de color negre adjacent al collaret blanc.

On viu?

Es troba en zones humides d'aigua dolça i en zones de vegetació densa properes a l'aigua, que els ofereix tant aliment com refugi. La seva dieta consisteix principalment en petits peixos, amfibis, com granotes i tritons, i, de vegades, petits invertebrats aquàtics. Captura les seves preses nadant o a prop de la vora de l'aigua.

Com viu?

La seva activitat general és durant el dia, i és més activa durant la primavera i l'estiu. La reproducció té lloc entre els mesos de maig i juny. És una espècie solitària. No es desplaça en grups, sinó que és més aviat un animal territorial i discret. Tan sols comparteix l'hàbitat amb altres individus de la mateixa espècie durant la temporada de reproducció.

Grup: RÈPTILS

Nom comú:

Serp de collaret

Nom científic:

Natrix astreptophora

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton



Tortuga d'estany

Emys orbicularis



Com és?

La tortuga d'estany és una tortuga d'aigua dolça. Té una closca de fins a 30 centímetres de llargada, arrodonida, fosca, de color gris, verdós o negre, amb taques o línies grogues. Compta amb 5 plaques vertebrals i 4 plaques costals, a vegades dividides o fragmentades. Té la cua llarga i pot pesar fins a 1.600 grams.

On viu?

Viu en masses d'aigua dolça estancada o de corrent lent i amb abundant vegetació a la riba. Prefereix zones de poca fondària amb molta vegetació flotant i marginal on poder-se amagar. La tortuga d'estany és omnívora s'alimenta d'insectes aquàtics, peixos petits, amfibis i plantes aquàtiques.

Com viu?

La seva activitat general és major durant els mesos més càlids de l'any i durant l'hivern entra en una fase d'hibernació. La reproducció té lloc a la primavera i principis d'estiu, quan les femelles s'acosten a la terra per dipositar els ous en un terreny sec, a prop de l'aigua.

Són animals majoritàriament solitaris que passen la major part del temps nedant o descansant en roques, on s'escalfa al sol.

Grup: RÈPTILS

Nom comú:

Tortuga d'estany

Nom científic:

Emys orbicularis

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton

en perill d'extinció



Tortuga de Florida

Trachemys scripta



Com és?

La tortuga de Florida és una tortuga d'aigua dolça coneguda principalment per unes taques a cada costat del cap que, depenent de la subespècie, prenen una coloració vermellosa (*T. s. elegans*) o groga (*T. s. Scripta*). La closca és de color verd fosc o marró amb taques o línies grogues a la part superior, que s'enfosqueix amb l'edat. Els mascles tenen unes ungles força més llargues que les femelles i la taca del cap és més gran i d'un color més brillant.

On viu?

Tortuga d'aigua dolça que es troba als rius i altres masses d'aigua continentals.

Com viu?

És una espècie omnívora, que s'alimenta de plantes aquàtiques, insectes, petits peixos, crancs i altres animals aquàtics, així com de petits invertebrats.

Són animals actius durant tot l'any a climes temperats, però la seva activitat és més intensa durant la primavera i l'estiu. La temporada de reproducció comença a la primavera, amb la còpula i la postura d'ous a terra, on les femelles dipositen els seus ous en llocs secs, sovint a prop de l'aigua. És una espècie diürna, que passa el dia a l'aigua o prenent el sol a les roques. És molt sociable i es desplaça en grup.

Grup: RÈPTILS

Nom comú:

Tortuga de Florida

Nom científic:

Trachemys scripta

Estat actual:

Abundant

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Tortuga de rierol

Mauremys leprosa



Com és?

Tortuga d'aigua dolça de mida mitjana, amb una closca que mesura entre 20 i 30 cm de llargada. La closca té un color groguenc o verdós amb taques fosques irregulars, donant-li una aparença màrfega i característica. El plastró (part inferior de la closca) és clar, groguenc amb taques fosques. El cap és relativament gran en comparació amb el cos, de color verdós o marró fosc, amb línies grogues que recorren els costats del coll.

On viu?

Habita als rius, en zones tranquil·les i amb vegetació abundant. Prefereix aigües netes i poc corrents, que proporcionen un bon refugi i aliment.

Com viu?

S'alimenta d'insectes aquàtics, peixos petits, amfibis, crancs, vegetació aquàtica com algues i plantes, i fins i tot petits mamífers o aus morts que es poden trobar a l'aigua. L'activitat general de la tortuga de rierol és als mesos més càlids de l'any (de primavera a tardor). La temporada de reproducció té lloc a la primavera quan les femelles es desplacen a terra per pondre els ous. Les femelles poden dipositar de 5 a 12 ous per posta.

Són animals molt actius que passen gran part del temps submergits a l'aigua. A més a més pot emmagatzemar gran quantitat d'aigua a la seva closca, el que li permet resistir millor les condicions de sequera.

Grup: RÈPTILS

Nom comú:

Tortuga de rierol

Nom científic:

Mauremys leprosa

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton



Alburn

Alburnus alburnus



Com és?

Peix d'aigua dolça de cos allargat i fusiforme, amb una coloració clara a les parts ventrals i escates són petites i molt brillants. Té una aleta dorsal allargada i una boca de forma petita, situada de manera subterminal.

On viu?

Viu en les zones tranquil·les dels rius amb aigües poc profundes, com les riberes, on pot trobar refugi i aliment en els petits invertebrats aquàtics, crustacis, algues i vegetació aquàtica.

Com viu?

L'activitat general és major durant els mesos més càlids. La seva reproducció té lloc a la primavera. Durant la temporada de reproducció, es desplacen cap a zones poc profundes i de corrents més suaus per posar els seus ous.

L'alburn es desplaça en grups prop de la superfície, activant-se més durant el dia i evitant els contactes amb altres éssers vius.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Alburn

Nom científic:

Alburnus alburnus

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton
Espècie invasora



Anguila

Anguilla anguilla



Com és?

És un peix anguila•liforme que no té espines a les aletes, el cos és allargat, i cilíndric a la part anterior i una mica aplanat a la posterior. Té les escates molt petites, està recoberta de mucosa i la seva coloració varia segons la seva etapa vital. Durant les etapes juvenils, anomenades angules, són transparents i molt petites, amb línies fosques marcades. Quan arriben a l'etapa adulta, l'anguila té una coloració groguenca, amb el dors fosc, i, quan són sexualment madures, presenten un color platejat molt característic.

On viu?

Viu en zones amb una certa profunditat, a les vores dels rius on hi trobi refugi, entre la vegetació, roques o troncs caiguts. S'alimenta quasi absolutament de peixos.

Com viu?

L'anguila té un cicle vital molt particular. Els individus creixen i passen de l'etapa juvenil a l'adulta als rius, on hi perduren fins que tenen una mida òptima per madurar sexualment, i la coloració canvia a platejat. Aquests individus descendeixen del riu al mar, i comencen una migració fins al mar dels Sargassos, travessant el mar Atlàntic, on es reproduïxen, i, posteriorment, moren. Les larves que neixen migren durant 1 o 2 anys fins les desembocadures dels rius, i allà es transformen en angules, que representen l'etapa juvenil de l'anguila, i creixen fins a esdevenir angules adultes, tancant aquest cicle vital.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Anguila

Nom científic:

Anguilla anguilla

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton

En perill d'extinció



Barb de l'Ebre

Luciobarbus graellsii



Com és?

El barb de l'Ebre és un peix semblant al barb de muntanya durant l'estadi juvenil, de color marronós o groguenc, però presenta certes diferències. Té dos parells de barbes sobre el llavi superior, relativament llargues, i el cos és allargat. L'aleta dorsal és més recta i la caudal, a la part posterior, presenta una forca més marcada. Els individus juvenils es poden confondre fàcilment amb els individus de barb de muntanya perquè presenten taques negres molt semblants, petites i distribuïdes irregularment a les aletes i al llarg del cos.

On viu?

Viu principalment en trams de riu calcats, en zones molt o poc profundes, depenent de la mida de l'individu. S'alimenta principalment d'algues o macroinvertebrats bentònics (larves de quironòmids i amfípodes).

Com viu?

El període de posta és de maig a juliol, i durant el període de reproducció es desplaça cap als trams més alts del riu. És molt gregari, i sol formar grups grans, fins i tot amb altres espècies com la bagra.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Barb de l'Ebre

Nom científic:

Luciobarbus graellsii

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton



Barb de muntanya *Barbus meridionalis*



Com és?

Peix caracteritzat pels dos parells de barbes o barbillons que presenta sobre el llavi superior i les taques negres de diferent mida que es distribueixen irregularment al llarg del cos, fins i tot a les aletes. Aquest patró també pot ser característic d'individus juvenils de l'espècie *Luciobarbus graellsii*, el barb de l'Ebre, que també el podem trobar a la conca del Ter. La diferència entre aquestes dues espècies, entre d'altres, rau en la forma de la cua, en forma de V molt més marcada i separada en individus de barb de l'Ebre.

On viu?

Viu principalment en trams de riu oberts on predominen els ràpids i les aigües poc profundes, tot i que també té força presència en trams mitjos del riu.

Com viu?

S'alimenta principalment de larves de quironòmids, efemeròpters i amfípodes.

El període de posta és llarg, de març a juliol. Abans de la posta, neden junts a gran velocitat amb els caps enganxats, i diversos mascles envolten la femella per emetre l'esperma, procés que es repeteix fins a 280 vegades durant les 10 o 11 hores que dura la posta.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Barb de muntanya

Nom científic:

Barbus meridionalis

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton



Bagra catalana

Squalius laietanus



Com és?

Peix d'aigua dolça amb un cos allargat i esvelt, amb major amplada que l'Alburn (Alburnus Alburnus). Coloració generalment platejada a les parts laterals del cos. Aleta dorsal amb una tonalitat lleugerament més fosca que la resta del cos. Les seves aletes pèlviques i anals són de color groguenc o taronja, especialment en els mascles durant la temporada de reproducció.

On viu?

Es troba als rius. Prefereix aigües dolces amb poc corrent. És una espècie que prefereix aigües profundes, molt present en gorgs. S'alimenta de petits insectes aquàtics, larves, petits crustacis i matèria vegetal com algues. També pot menjar restes orgàniques que es troben en el fons del riu.

Com viu?

L'activitat general és durant la matinada i al capvespre, quan busquen aliment. La seva temporada de reproducció té lloc a la primavera. Durant aquest període, els mascles mostren una coloració més brillant i poden competir entre ells per atraure les femelles.

És un peix social i es desplaça en petits grups. Les seves interaccions amb altres membres del grup solen ser pacífiques, excepte durant la reproducció, quan els mascles es poden mostrar més agressius.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Bagra catalana

Nom científic:

Squalius laietanus

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton

En perill d'extinció



Carpa

Cyprinus carpio



Com és?

Peix d'aigua dolça robust i de cos allargat, amb una coloració variable que va des de tons daurats fins a colors més foscos, com el marró o el verd. Té una gran aleta dorsal, i el seu cos està cobert per escates grans i ben definides.

On viu?

Habita en aigües tranquil·les amb fons fangós. S'alimenta principalment de vegetació aquàtica, insectes, petits crustacis, i altres invertebrats que troba al fons de l'aigua.

Com viu?

L'activitat general és més activa durant les hores nocturnes. La seva temporada de reproducció té lloc a la primavera. Durant aquesta època, les femelles alliberen els ous en zones de vegetació aquàtica, on els mascles els fecunden. Es desplaça en grups.

Les carpes del riu Ter solen tenir aletes més fortes i allargades per resistir el corrent, mentre que les del riu Onyar tenen aletes més petites i arrodonides, reflectint l'adaptació a aigües més tranquil·les i poc profundes.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Carpa

Nom científic:

Cyprinus carpio

Estat actual:

Abundant

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Espinós o escanyagats

Gasterosteus aculeatus



Com és?

Peix d'aigua dolça caracteritzat per la presència de tres espines dorsals, dues espines ventrals i una anal de mida petita. Just abans d'arribar a l'aleta caudal hi trobem el peduncle caudal, que és particularment estret. El cos és allargat i el morro punxegut. No té escames; en comptes d'això, presenta una sèrie de plaques òssies a cada costat del cos. El mascle, durant l'època reproductora, pren una coloració vermella a les parts inferiors, i al dors es poden distingir reflexos blau verdosos i platejats. En aquest cas, l'ull és gros i de tonalitat blavosa. La femella presenta tonalitats marró daurades amb bandes negres, així com el mascle durant la resta de l'any.

On viu?

Viu en rierols, llacs i basses amb un corrent lent o moderat, aigua clara i fons sorrenc. Prefereix zones amb vegetació aquàtica densa, que aprofita per nidificar i també per refugiar-se. S'alimenta principalment de petits crustacis i larves d'insectes, que complementa ocasionalment amb petits cucs i matèria vegetal.

Com viu?

L'activitat general és major durant la primavera i l'estiu i s'alimenten durant el dia. La reproducció té lloc a la primavera, entre l'abril i el maig. El mascle, durant l'època reproductora, és molt territorial i s'encarrega de construir els nius aprofitant la vegetació aquàtica de la zona, així com de cuidar la posta. Els juvenils sovint s'agrupen per a poder protegir-se de possibles depredadors.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Espinós o
escanyagats

Nom científic:

*Gasterosteus
aculeatus*

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton

En perill d'extinció



Gambúsia

Gambusia holbrooki



Com és?

Peix d'aigua dolça de mida molt petita amb el cap ample i el cos comprimit. La aleta dorsal es troba en una posició més endarrerida que l'aleta anal. Presenta una coloració que va del gris platejat al verd oliva a les parts dorsals i el ventre més clar. Els mascles presenten tonalitats més brillants, amb una coloració blava a les aletes, i una modificació de l'aleta anal que esdevé l'òrgan copulador. Les femelles presenten colors més apagats i, durant l'època reproductora, les femelles mostren una característica taca negra a la zona ventral entre l'aleta ventral i l'aleta anal.

On viu?

Es troba principalment en aigües poc profundes de rius i rierols. Es pot veure en zones amb vegetació aquàtica abundant, on es refugia i alimenta. Prefereix zones amb poca corrent i és especialment freqüent en aigües estancades. S'alimenta principalment de petits insectes aquàtics, larves i zooplàncton. També pot menjar petits crustacis i altres organismes aquàtics que troba a la superfície o a les capes més baixes de l'aigua.

Com viu?

És activa durant tot l'any, sobretot durant les hores més càlides del dia. La seva reproducció es pot dur a terme durant tot l'any, ja que és un peix ovovivípar (les femelles paren cries vives en comptes d'ovular). Les femelles poden tenir diverses postes al llarg de l'any, amb una elevada taxa de reproducció. Es desplaça en petits grups o bancs. Tendeixen a ser molt mòbils, sempre cercant aliment i responent ràpidament a possibles amenaces.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Gambúsia

Nom científic:

Gambusia holbrooki

Estat actual:

Abundant

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Rutil

Rutilus rutilus



Com és?

Peix d'aigua dolça de cos allargat, esvelt i amb una coloració daurada a les parts laterals i un ventre platejat. Les aletes són de tonalitats vermelloses i la seva aleta dorsal és llarga. Ulls relativament grans i el color de l'iris sol ser daurat o vermellós, especialment en els mascles.

On viu?

Es troba principalment als rius i als embassaments. Prefereix aigües tranquil·les on pot trobar aliment i refugis adequats entre la vegetació aquàtica. S'alimenta d'insectes aquàtics, larves, petits crustacis, i algues.

Com viu?

L'activitat general és més activa durant les hores de la matinada i al capvespre. La seva reproducció té lloc a la primavera. Durant aquesta època, els rutils es desplacen cap a zones poc profundes per desovar. Durant la temporada de reproducció, els mascles poden mostrar una línia vermellosa a la part ventral, a l'alçada del cap.

És un peix social que forma grans bancs per moure's. Utilitza el grup per protegir-se de possibles depredadors.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Rutil

Nom científic:

Rutilus rutilus

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Misgurn

Misgurnus anguillicaudatus



Com és?

El misgurn és un peix provinent de l'Extrem Orient de forma allargada i cilíndrica amb cinc parells de barbes al voltant dels llavis. La coloració és marronosa, amb variabilitats segons l'hàbitat on visqui des del marró fins el beix, passant per l'ocre o altres tons més grisos. La part dorsal presenta un color més fosc, i la ventral és molt blanquinosa. Al llarg de tot el cos trobem distribuïdes irregularment una sèrie de taques fosques, i just a la part posterior més posterior del cos, abans de l'aleta hi trobem una taca més intensa cap a la part dorsal.

On viu?

Viu en trams de riu amb poc corrent, o en aigües més estancades. Té preferència pels substrats fangosos o sorrencs, on s'enterra deixant el cap fora. S'alimenta de cucs, mol·luscs, crustacis i larves d'insectes.

Com viu?

El període de reproducció és des de finals de primavera fins a principis de tardor, i es donen diverses postes al llarg d'aquesta temporada. En aigües amb poc oxigen presenta una alta taxa de supervivència respecte a altres espècies de peixos gràcies a la capacitat per adquirir l'oxigen atmosfèric gràcies a la respiració cutània. En alguns casos, pot resistir períodes de sequera enterrant-se als sòls fangosos humits.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Misgurn

Nom científic:

*Misgurnus
anguillicaudatus*

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Peix sol o mirallet

Lepomis gibbosus



Com és?

Espècie de mida petita, cos alt, comprimit lateralment i arrodonit. Es caracteritza per tenir un cap molt gran en relació amb la resta del cos i l'opercle molt allargat, sobre les aletes pectorals, amb una taca fosca a l'extrem. També per la coloració que presenta: fileres de color verd turquesa i taronges als laterals, i al ventre tons ataronjats. Els mascles són de coloració més vistosa, i a la punta de l'opercle presenten una taca més vermellosa que les femelles. L'aleta dorsal presenta, a la part anterior, de 10 a 12 espines, i la part posterior està formada per radis tous.

On viu?

Viu en les zones profundes dels rius, tot i que es pot adaptar a moltes condicions fluvials. La alimentació de la perca sol es basa en invertebrats, altres peixos més petits, i també en els ous i larves d'altres espècies.

Com viu?

Es reproduïx del maig al juliol. El mascle excava un forat al sòl, i cuida la posta de la femella. És una espècie de caràcter gregari fora de l'època de reproducció, però durant els mesos càlids els mascles són molt territorials. És un peix molt resistent als canvis ambientals i a diverses qualitats de l'aigua. Per aquest motiu s'ha establert ràpidament a la conca del riu Ter.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Peix sol o mirallet

Nom científic:

Lepomis gibbosus

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Truita comuna

Salmo trutta



Com és?

Peix fusiforme, lleugerament comprimit lateralment, generalment amb taques vermelles i negres rodejades d'un cercle blanquinós al llarg del cos, la aleta dorsal i l'opercle. Entre aquesta aleta i la caudal presenten una petita aleta anomenada adiposa, i el peduncle caudal, que uneix l'aleta posterior amb la resta del cos, és ample i robust.

On viu?

La truita habita en trams de riu on les aigües són netes, fredes i ben oxigenades, i els individus adults utilitzen com a refugi les arrels i vegetació submergida a les riberes de trams de poc corrent d'aigua. Els individus més grossos se situen a majors profunditats que els de menor mida. En etapes juvenils consumeix invertebrats o larves, i quan l'individu es troba en fase adulta consumeix peixos. La grandària de les preses augmenta al llarg del seu creixement.

Com viu?

Es reproduïxen a la tardor-hivern. Les femelles excaven els nius al substrat, i diversos mascles contribueixen a la fecundació dels ous. Seguidament la femella cobreix el forat i els ous s'incuben mentre es troben enterrats, fins la primavera següent. Fa petites migracions dins el propi riu segons l'època de l'any, i fins i tot hi ha poblacions que migren fins el mar i tornen als rius per reproduir-se.

Grup: PEIXOS

Nom comú:

Truita comuna

Nom científic:

Salmo trutta

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Coipú

Myocastor coipus



Com és?

Mamífer adaptat a la vida aquàtica, semblant a una rata però de mida gran i orelles menudes. La cua és llarga i cilíndrica, i molt poc peluda. Les extremitats anteriors presenten 4 dits i són més petites que les posteriors, que en presenten 5. Una de les característiques més importants d'aquesta espècie és la coloració ataronjada dels incisius, sempre visibles. El pelatge és espès de color marronós rogenc a la part dorsal i més clar a la ventral, i el musell és de color blanquinós amb bigotis llargs.

On viu?

Viu principalment al riu i a les riberes, alimentant-se de canyissar, arrels, herbes i diverses plantes aquàtiques.

Com viu?

És un animal principalment crepuscular, tot i que també són actius durant el dia. És una espècie introduïda a Girona degut a la fuga d'exemplars de granges de pell a França, i això ha provocat impactes ecològics i econòmics importants, com la degradació dels hàbitats de ribera dels rius o els cultius agrícoles.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Coipú

Nom científic:

Myocastor coipus

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Eriçó comú

Erinaceus europaeus



Com és?

L'eriçó comú és un animal d'uns 30cm de llargada, amb potes i cua curtes. Presenta una sèrie de pues d'anells clars i foscos alternats al dors i laterals que els serveixen per defensar-se. El cap i el ventre estan recoberts de pèl de coloració marró tirant a blanquinosa. El cap té forma triangular i el musell és punxegut. Les orelles són petites i arrodonides.

On viu?

L'eriçó habita tant zones boscoses com d'altres àrees més descobertes, també ocupant zones semi-urbanes com jardins. S'alimenta de tot tipus d'invertebrats, abundant en la dieta insectes i cucs de terra, però també pot alimentar-se de petits vertebrats, fruits i carronya.

Com viu?

És una espècie preferiblement nocturna solitària que realitza un clar marcatge territorial. Els mascles arriben a barallar-se per establir jerarquia. Hivernen en nius de novembre a març, tenint el auge d'activitat a la primavera on es refugien entre vegetacions frondoses. El període reproductiu és d'abril a agost, neixen de dos a sis cries cegues i sense pel. Utilitzen la comunicació química per a la reproducció.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Eriçó comú

Nom científic:

*Erinaceus
europaeus*

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton



Esquirol

Sciurus vulgaris



Com és?

Els esquirols són rosegadors de mida mitjana, uns 45cm de longitud. Presenten una coloració variada, generalment de tons marrons vermellosos amb el ventre blanc. El seu cap és rodó, musell curt amb vibrisses llargues, ulls grossos i orelles de pelatge més llarg. La cua és de pelatge espès i tan llarga com el seu cos. Tenen quatre dits a les mans i cinc als peus, amb ungles llargues i corbes.

On viu?

Podem trobar-los en àrees boscoses, instal·lant els nius en les copes dels arbres o en forats que puguin trobar al tronc. La seva alimentació variada inclou diversos tipus de llavors, fruits, nous, pinyons, fages i brots, a més de ous, insectes i petits ocells. A l'estiu aprofita l'abundància de menjar, en recol·lecta i el guarda en forats d'arbres o sota terra pels mesos d'hivern quan no pot trobar-ne tant.

Com viu?

Són animals solitaris i diürns, actius tot l'any. Acostumen a tenir més activitat en hores matinals, fent un petit descans al migdia. El període de naixements es compren entre gener i juliol, amb camades de tres o quatre cries. Les femelles poden arribar a tenir dos parts per temporada.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Esquirol

Nom científic:

Sciurus vulgaris

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton



Llúdriga

Lutra lutra



Com és?

És un mamífer adaptat a la vida aquàtica gràcies a un cos i crani allargats, les extremitats curtes, membrana entre els cinc dits a cada extremitat, i un pelatge dens i curt de color bru amb una taca blanca al coll, que li confereix impermeabilitat. Les orelles i les fosses nasals es clausuren quan entren dins l'aigua i gràcies a això poden romandre-hi fins a 6 minuts sense sortir per respirar.

On viu?

Viu principalment en aigües netes que presentin vegetació litoral abundant, generalment en rius. És un animal carnívor que s'alimenta principalment de peixos, però també pot menjar ocells, insectes, granotes i crustacis com el cranc de riu.

Com viu?

La llúdriga és considerada un bioindicador del bon estat dels sistemes fluvials, tot i que es veu molt condicionada per la disponibilitat d'aliment. Crea els refugis a les riberes del riu que tinguin molta vegetació.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Llúdriga

Nom científic:

Lutra lutra

Estat actual:

Escàs

Origen:

Autòcton



Nòctul petit *Nyctalus leisleri*



Com és?

El nòctul petit és el més petit i més comú al nostre territori, d'uns 5-7cm de llargada total incloent cap i cos. Les ales són llargues i relativament estretes, i presenten una zona amb abundant pelatge a la part més propera a la inserció al cos. Tenen el pelatge curt, de coloració marró fosc al dors i al ventre tonalitats més clares. El musell és robust i curt i les orelles petites i triangulars, en forma de ronyó.

On viu?

Aquesta espècie pot trobar-se en hàbitats forestals, ocupen fissures i forats als arbres, però també habiten en parcs, hàbitats aquàtics i àrees urbanes. S'alimenten d'insectes, principalment papallones tant diürnes com nocturnes, que cacen al vol.

Com viu?

El nòctul petit pot tenir tant comportament solitari aïllat com formar colònies, amb activació majoritàriament en els mesos d'abril a octubre. Es tracta d'una espècie que pot fer migracions de més de 1000km en busca de temperatures més elevades. El vol és ràpid i rectilini. L'aparellament es dona de juliol a setembre en grups d'aparellament, naixent una o dues cries per part.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Nòctul petit

Nom científic:

Nyctalus leisleri

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Pipistrel•la comuna

Pipistrellus pipistrellus



Com és?

Ratpenat petit, amb un cos que mesura entre 3,5 i 5 cm. El seu pelatge és de color marró. Les ales són estretes i llargues, perfectament dissenyades per a un vol ràpid i àgil. Es diferencia de la pipistrel•la nana perquè sovint presenta un pelatge més fosc, així com la pell, i les orelles són més petites en relació a la mida del cap.

Es troba en diversos tipus d'hàbitats, incloent-hi zones urbanes, boscos, jardins i camps agrícoles. Habita en llocs amb abundant vegetació i a prop de fonts d'aliment, com zones properes a rius o estanys.

On viu?

Es troba en diversos tipus d'hàbitats, incloent-hi zones urbanes, boscos, jardins i camps agrícoles. Habita en llocs amb abundant vegetació i a prop de fonts d'aliment, com zones properes a rius o estanys.

Com viu?

S'alimenta principalment de petits insectes i caça a l'aire volant en zig-zag a gran velocitat, generalment a poca alçada. És un animal nocturn, que es fa actiu al capvespre i caça durant la nit. La temporada de reproducció té lloc a la primavera.

És una espècie social que sovint es reuneix en grans colònies durant el període de reproducció. Hivernen en llocs tranquils, on poden passar fins a 6 mesos sense aliment. Utilitza l'ecolocalització per orientar-se a la foscor i detectar les seves preses mentre vola, sent molt actiu a la nit.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Pipistrel•la comuna

Nom científic:

*Pipistrellus
pipistrellus*

Estat actual:

Abundant

Origen:

Autòcton



Senglar

Sus scrofa



Com és?

El senglar és un mamífer present arreu de cos robust cobert de pèl dur i aspre de color marró o grisós, de vegades arribant al negre. Les orelles, també peludes, són grans i poc punxegudes, i el musell és pla, molt sensible. Els ullals, de creixement continu, arriben a esdevenir molt prominents a les mandíbules dels mascles.

On viu?

Viuen en boscos i zones rurals, especialment a les àrees forestals i muntanyoses, on poden refugiar-se. Són animals molt adaptables i poden viure en una àmplia varietat d'hàbitats. El senglar és omnívor; s'alimenta principalment de fruits, arrels, insectes, petits vertebrats i, ocasionalment, restes d'animals morts.

Com viu?

Acostuma a excavar el terra amb facilitat. La seva activitat generalment és major durant la nit, i la temporada de reproducció es troba entre els mesos de novembre fins al gener. Poden arribar a tenir diverses cries per part.

Solen viure en petits grups familiars compostos per les femelles i les seves cries, ja que els senglars mascles adults acostumen a ser solitaris. Tenen un comportament territorial i poden arribar a ser molt agressius. Tant la seva capacitat d'adaptació als costums humans com la falta de predadors els ha permès proliferar en diverses zones, inclosos els entorns urbans.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Senglar

Nom científic:

Sus scrofa

Estat actual:

Abundant

Origen:

Autòcton



Rata negra

Rattus rattus



Com és?

La rata negra té un cos allargat d'uns 18-24cm, orelles llargues, ulls negres i un musell punxegut. La cua també és llarga i sense pèls. Les femelles són lleugerament més petites que els mascles. La coloració dorsal és d'un gris molt fosc, casi negre, però el ventre té tonalitats més clares.

On viu?

Habita en ambients diversos amb suficient cobertura vegetal, com boscos amb important sotabosc, horts, cultius i colonitzant nuclis urbans. És una espècie omnívora amb tendències oportunistes, pel que s'alimenta de qualsevol cosa que tingui a l'abast especialment en zones urbanes. En àrees més naturals són frugívores i granívores, menjant també insectes i altres vertebrats.

Com viu?

La rata negra és crepuscular i nocturna, tot i que també es pot observar en diferents hores diürnes. Viuen en grups jerarquitats amb un mascle dominant i un parell de femelles subordinades. Solen tenir un parell de gestacions anuals, amb major activitat en èpoques on els recursos són més abundants. El nombre de cries per gestació varia d'entre una a dotze.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Rata negra

Nom científic:

Rattus rattus

Estat actual:

Abundant

Origen:

Autòcton



Visó americà *Neogale vison*



Com és?

El visó americà té el cos allargat, el cap força ample, les orelles molt curtes i rodones i el seu pelatge és de color uniforme i variable, des del marró a gairebé el negre, presentant una taca de color blanc al llavi inferior. Les potes són curtes amb els peus amples.

On viu?

Viu principalment al riu i a les riberes, i la seva alimentació és carnívora i variada. Les seves preses poden ser tan peixos, com crancs de riu, rèptils, aus o petits mamífers.

Com viu?

És un animal principalment crepuscular, tot i que també són actius durant el dia. Les femelles poden tenir entre 5 i 8 cries per ventrada, i són força territorials. És una espècie introduïda a Girona degut a la fuga d'exemplars de granges de pell a França, i això ha provocat impactes ecològics i econòmics importants, com el desplaçament d'espècies autòctones de mustèlids.

Grup: MAMÍFERS

Nom comú:

Visó americà

Nom científic:

Neogale vison

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton

espècie invasora



Abella de la mel

Apis mellifera



Com és?

L'abella de la mel és un himenòpter social de mida mitjana i el cos cobert de pèls fins, dividit en tres parts ben diferenciades: cap, tòrax i abdomen. Presenta una coloració groguenca o marró amb bandes fosques a l'abdomen, ales transparents i potes posteriors adaptades per a la recol·lecció de pol·len, amb una estructura característica anomenada còrbula. Els ulls compostos són grans i les antenes, segmentades, actuen com a òrgans sensorials principals.

On viu?

Habita en colònies socials molt estructurades, formades per una reina, obreres i abellots. A la natura pot ocupar buits d'arbres o esquerdes de roques, però actualment la majoria de poblacions viuen en ruscós gestionats per l'ésser humà. És una espècie cosmopolita àmpliament distribuïda a Catalunya i a tot Europa, adaptada a una gran diversitat d'ambients, des de zones agrícoles i forestals fins a entorns urbans.

Com viu?

És una espècie altament social i pol·linitzadora essencial. Les obreres recullen nèctar i pol·len de les flors, que transformen en mel i cera dins del rusc. La reina és l'única femella fèrtil i és responsable de la posta d'ous, mentre que els abellots tenen la funció de fecundar-la. El cicle vital s'organitza segons la temperatura i la disponibilitat floral, amb una intensa activitat primaveral i estival. A l'hivern, la colònia redueix l'activitat i sobreviu gràcies a les reserves de mel.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:
Abella de la mel

Nom científic:
Apis mellifera

Estat actual:
Comú

Origen:
Autòcton



Cargol d'aigua dolça

Planorbella duryi



Com és?

Cargol d'uns 2cm de diàmetre, de petxina marronosa d'espiral on cada volta enfora és més engruixida, amb tendència a un lateral. Té dues banyes llargues i fines amb ulls a la base.

On viu?

El trobem en medis d'aigua dolça de temperatures mitjanes, sobretot en masses d'aigua estancada. Tenen una dieta omnívora carronyaire, i s'alimenten de detritus, restes de menjar, algues o plantes en descomposició. En un hàbitat amb excés d'aliment, aquesta espècie pot proliferar molt ràpidament.

Com viu?

Solen estar semi enterrats al substrat o desplaçant-se en busca d'aliment. Són pulmonats i pugen a la superfície per agafar oxigen. Es tracta d'una espècie hermafrodita amb capacitat d'autofecundació, però principalment es reproduïxen amb l'encreuament de dos individus. Realitzen postes de masses gelatinoses transparents que eclosionen al finalitzar un període de dues setmanes.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:
Cargol exòtic d'aigua dolça

Nom científic:
Planorbella duryi

Estat actual:
Comú

Origen:
Al·lòcton



Cargolina d'aigua dolça

Physella acuta



Com és?

Cargol aquàtic d'aigua dolça que arriba a adquirir una alçada de 17mm. Presenta una closca cònica en espiral que gira en sentit contrari a les agulles del rellotge, composta per 5 voltes. Aquesta pot ser translúcida, marronosa o groguenca. La seva pell és gris, amb algunes taques fosques al llarg del cos.

On viu?

El trobem en medis d'aigua dolça de temperatures mitjanes, sobretot en masses d'aigua estancada de poca fondària, ja que és un pulmonat i ha de pujar a la superfície per a respirar. És principalment detritívor, i consumeix tant plantes aquàtiques o algues com matèria orgànica en descomposició.

Com viu?

Solen estar semi enterrats al substrat o desplaçant-se en busca d'aliment. Es tracta d'una espècie hermafrodita amb capacitat d'autofecundació, però principalment es reproduïxen amb l'encreuament de dos individus. La taxa de reproducció és molt elevada, podent reproduir-se durant tot l'any, però amb una major taxa durant els mesos càlids.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:

Cargolina exòtica
d'aigua dolça

Nom científic:

Physella acuta

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton



Cranc de riu Americà

Procambarus clarkii



Com és?

El cranc de riu americà (*Procambarus clarkii*) és un crustaci decàpode d'origen nord-americà, introduït a Europa amb finalitats econòmiques i actualment considerat una espècie invasora. Presenta una coloració variable —des del vermell intens fins al gris blavós o marró— i un cefalotòrax espinós amb un rostre allargat i punxegut. Té cinc parells de potes, el primer amb grans pines robustes i espinoses de color vermell, mentre que els altres quatre serveixen per caminar. L'abdomen porta apèndixs petits i unes estructures aplanades finals que li permeten nedar.

On viu?

Habita en una gran varietat d'ambients aquàtics com rius, rieres, basses i canals de reg, especialment en aigües càlides, de corrent lent i fons fangosos. Mostra una elevada tolerància a les aigües de baixa qualitat i als períodes de sequera, fet que li permet colonitzar amb facilitat nombrosos hàbitats continentals mediterranis.

Com viu?

És una espècie omnívora i oportunista que s'alimenta tant de matèria vegetal com d'animals aquàtics —capgrossos, peixos o carronya— i fins i tot de fruits forestals. Té un comportament gregari i sedentari, amb activitat des de l'abril fins al novembre i reproducció entre juny i octubre, amb postes d'uns 400 ous anuals. Durant l'hivern roman encauat i inactiu. A més, és vector de l'afanomicosi (*Aphanomyces astaci*), fong que ha provocat el declivi dels crancs autòctons de la península Ibèrica.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:

Cranc de riu
Americà

Nom científic:

Procambarus clarkii

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton
espècie invasora



Blanqueta de la col

Pieris rapae



Com és?

La blanqueta de la col és una papallona de mida mitjana amb les ales de color blanc i una tonalitat groguenca a la part inferior. Les ales anteriors presenten una taca negra apical característica, més extensa en les femelles, que també mostren dues petites taques negres al discal. El cos és fosc i recobert de pilositat curta, i les potes i antenes són fines i clares. Les erugues són de color verd, cobertes de petits punts grocs i pelussa fina, fet que les camufla perfectament entre les fulles de les plantes nutrícies.

On viu?

És una espècie molt comuna i àmpliament distribuïda a Catalunya, present tant en ambients naturals com agrícoles i urbans. Es troba en horts, camps de conreu, prats i marges de camins, especialment allà on hi creixen plantes de la família de les crucíferes (*Brassicaceae*). Les erugues s'alimenten principalment de cols (*Brassica oleracea*), ravenisses i altres plantes similars.

Com viu?

La blanqueta de la col és una espècie molt adaptable i multivoltina, amb diverses generacions anuals. Els adults volen des de la primavera fins a la tardor, amb màxima activitat a l'estiu. Les femelles disposen els ous de forma individual a l'anvers de les fulles de les plantes nutrícies. Les erugues són fitòfagues i poden causar danys importants als cultius de cols. L'hivern el passen en estat de crisàlida, fixada a parets, tiges o altres superfícies protegides.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:
Blanqueta de la col

Nom científic:
Pieris rapae,

Estat actual:
Comú

Origen:
Autòcton



Atalanta

Vanessa atalanta



Com és?

L'Atalanta, coneguda també com a vulcà, és una papallona de mida mitjana-gran i aspecte robust. Presenta ales de color fosc, gairebé negre, amb una franja transversal vermell ataronjada molt característica a les ales anteriors i una altra banda vermella al marge de les posteriors. Les parts inferiors de les ales són més críptiques, amb tons marrons i grisos que li permeten camuflar-se quan reposa. Les seves antenes són llargues i acabades en una petita maça clara, i el seu vol és ràpid i molt actiu.

On viu?

Habita en una gran varietat d'ambients oberts i semioberts: prats florits, vores de camins, horts, jardins, zones boscoses clares i espais agrícoles. És una espècie àmpliament distribuïda a Catalunya i a tota Europa, amb presència des del nivell del mar fins a zones de muntanya mitjana. Les erugues es desenvolupen principalment sobre ortigues (*Urtica dioica* i *U. urens*), que són les seves plantes nutrícies.

Com viu?

És una espècie migradora que pot aparèixer al llarg de tot l'any, especialment activa a la primavera i a la tardor. Els adults s'alimenten de nèctar de flors, fruita madura o saba dels arbres. Les femelles disposen els ous a les fulles de les ortigues, on les erugues construeixen petits refugis enrotllant les fulles amb seda. L'espècie pot tenir diverses generacions anuals i, en zones càlides com Catalunya, alguns adults hivernen refugiats en llocs protegits.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:
Atalanta

Nom científic:
Vanessa atalanta

Estat actual:
Comú, migrador

Origen:
Autòcton



Vespa asiàtica

Vespa velutina



Com és?

La vespa asiàtica és un himenòpter social de mida gran, amb el cos negre o marró fosc i una franja taronja característica a l'abdomen. El tòrax és completament fosc i les potes presenten les puntes grogues, un tret distintiu respecte d'altres espècies de vespes europees. Les ales són fumades, de tonalitat ambarina. Les reines poden arribar als 3,5 cm, mentre que les obreres fan entre 2 i 3 cm.

On viu?

Originària del sud-est asiàtic, s'ha expandit ràpidament per Europa després de la seva introducció accidental a França el 2004. A Catalunya està àmpliament establerta, especialment a les comarques gironines i zones humides properes a rius i boscos. Construeix nius esfèrics de grans dimensions, sovint a la part alta dels arbres o en estructures humanes, com coberts o teulades.

Com viu?

És una espècie social i depredadora, que s'alimenta principalment d'altres insectes, especialment abelles (*Apis mellifera*), fet que li confereix un impacte ecològic i econòmic notable. Les colònies es formen a la primavera, quan les reines fundadores construeixen petits nius primaris; posteriorment, a l'estiu, es desenvolupen nius secundaris més grans. La seva activitat és màxima entre juny i octubre, i moren amb l'arribada de l'hivern, sobrevivint només les reines fecundades.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:
Vespa asiàtica

Nom científic:
Vespa velutina

Estat actual:
Comú

Origen:
Al·lòcton
Espècie invasora



Vimetaire occidental

Chalcolestes viridis



Com és?

El vimetaire occidental és un espiadimonis de mida mitjana, amb el cos allargat, prim i de color verd metàl·lic brillant que pot adquirir reflexos bronzejats amb l'edat. Presenta una taca clara al tòrax, ulls grans i prominents, i ales transparents amb reflexos verdosos o daurats, que en repòs manté mig obertes. Les larves són aquàtiques, de color groguenc pàl·lid i amb tres cercs allargats a l'extrem abdominal.

On viu?

Habita en ambients amb aigües tranquil·les, com basses, recs i zones amb vegetació aquàtica abundant. Prefereix aigües permanents o semipermanents amb bona cobertura vegetal, que ofereixen refugi i punts per a la posta. La fase larvària és estrictament aquàtica i depèn d'aquests hàbitats per al desenvolupament.

Com viu?

És un insecte depredador, tant en estat larvari com adult. Les larves s'alimenten de petits invertebrats aquàtics, mentre que els adults capturen insectes voladors com mosquits o altres odonats petits. El cicle vital s'estén principalment durant la primavera i l'estiu: les larves creixen a l'hivern i a principis de primavera, emergint com a adults a l'estiu. La reproducció té lloc a la primavera, quan les femelles dipositen els ous en plantes aquàtiques submergides.

Grup:
INVERTEBRATS

Nom comú:
Vimetaire occidental

Nom científic:
Chalcolestes viridis

Estat actual:
Comú

Origen:
Autòcton



Alzina

Quercus ilex



Com és?

L'alzina és un arbre perennifoli de la família de les fagàcies característic pel seu fullatge i el seu fruit, la gla. El tronc és robust i l'escorça llisa, d'una coloració grisenca als individus joves, que va canviant a una coloració més fosca i amb esquerdes més o menys profundes segons l'edat. Les fulles són alternes, gruixudes i flexibles, i depenent de la varietat són lanceolades o ovalades i poden tenir els marges sencers, dentats o lobulats. Aquestes són verd pàl·lid, cobertes d'una mena de pèl blanc, que canvien a una tonalitat verd fosc a mesura que passa el temps. També, als individus adults, les fulles de les branques més baixes presenten espines.

Les flors s'agrupen en inflorescències penjants de color groguenc semblants als raïms, anomenades aments. Les aglans, els fruits de l'alzina, són marró fosc quan han madurat, brillants i amb una cúpula força grossa.

On viu?

La podem trobar formant boscos o matollars, habitualment sobre substrats àrids, però també en ambients més humits. Creix en llocs amb bardissa o pi blanc, que ofereixen certa ombra als plançons d'alzina..

Com viu?

Aquesta espècie floreix a la primavera. És un arbre que genera llenya d'alta qualitat, molt abundant i característic del mediterrani, amb molts usos depenent de la regió. Entre espècies del seu gènere (*Quercus*) s'han realitzat tot tipus d'hibridacions, com el surolí, híbrid entre l'alzina i l'alzina surera

Grup: PLANTES

Nom comú:

Alzina

Nom científic:

Quercus ilex

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Alzina surera

Quercus suber



Com és?

L'alzina surera és un arbre perennifoli de la família de les fagàcies, amb una copa àmplia i densa, i una estructura irregular i arbustiva. El tret més característic de l'alzina surera és la seva escorça, que és gruixuda, rugosa i de tonalitat marronosa, amb fissures profundes que l'esquerden. Les seves fulles són simples, alternes, coriàcies i tenen una forma ovalada. Tenen una coloració verd fosc, amb el revers blanquinós i pubescent, i presenten uns pics als marges que no punxen. Les flors, grogues, es troben agrupades al llarg d'uns peduncles, penjant de les branques, anomenats aments. El fruit és en càpsula, l'aglà, amb una cúpula que presenta escames toves i allargades. La seva particular escorça és la font del conegut suro, que fa que l'alzina surera sigui una espècie d'interès econòmic molt important en algunes regions del mediterrani.

On viu?

Aquesta espècie habita els sòls humits i sense calç, formant boscos en les zones on es donin aquestes situacions, però també la podem trobar cultivada a algun parc de la ciutat o en altres zones que tenen un sòl més àrid. És menys resistent a les gelades que l'alzina, i tolera molt poc els terrenys amb calç. És resistent a les temperatures elevades.

Com viu?

El període d'activitat de l'alzina surera és continu, la seva floració té lloc entre l'abril i el maig, i els fruits (agllans) van madurant des del setembre fins al febrer aproximadament, motiu pel qual és menys resistent al fred que l'alzina. El suro s'utilitza per a la fabricació de taps d'ampolla generalment, però també per a la producció de materials aïllants i altres components.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Alzina surera

Nom científic:
Quercus suber

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Bruc boal

Erica arborea



Com és?

El bruc boal és un arbust de fulla perenne de la família de les ericàcies, de tiges erectes i molt ramificades, de color bru i fibroses que al madurar es van separant en petites tires allargades i fines. Les fulles són petites, simples i en forma d'agulla (acícula), disposades en grups de tres o quatre, d'un color verd fosc i amb els marges plegats cap al revers.

Les flors, en forma de campana, són petites, abundants i agrupades en ramells, de color blanc o rosades. El fruit és en forma de drupa, és a dir, petit i rodó, aquest de color vermell.

On viu?

El bruc boal creix en brolles o boscos clars, en zones amb certa humitat o associades als cursos d'aigua i amb un rang d'exposició solar ampli. Pot habitar zones de substrats pobres en nutrients. És una espècie resistent a la sequera, les glaçades i a les altes temperatures. Presenta dificultats per a colonitzar nous espais però quan ja s'estableix és una espècie molt resistent.

Com viu?

El període de floració s'estén de febrer a maig o, en alguns casos, juny. El bruc boal té funcions diürètiques i antisèptiques en inflamacions i infeccions de vies urinàries. A més, és una planta que s'usa per la confecció d'utensilis domèstics i agrícoles, es fa servir com a carbó vegetal i pot ser utilitzat com a ornament. La seva arrel, anomenada rabassa, es fa servir per a fabricar pipes. L'ús reiterat de la seva fusta històricament ha limitat el creixement arbori d'aquesta planta.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Bruc boal

Nom científic:

Erica arborea

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Freixe de fulla estreta

Fraxinus angustifolia



Com és?

El freixe de fulla estreta és un arbre de copa irregular, de forma piramidal quan és jove i més arrodonida a mesura que madura. Les seves fulles són una de les seves característiques més distintives, ja que són compostes i generalment tenen de 7 a 11 folíols (falses fulles) de forma allargada, d'un verd brillant a la part superior i més clares a la part inferior, amb marges lleugerament serrats. Aquests folíols es disposen de manera oposada al llarg d'un eix central, i acaben amb un folíol a la punta.

Les flors són petites i poc vistoses, d'un color verdós i sense pètals, agrupades formant aments que pengen de les branques. El fruit, anomenat sàmara, està compost per una llavor envoltada d'una membrana alar molt lleugera, que li serveix per a dispersar-se pel vent.

On viu?

Aquesta espècie creix preferentment en zones pròximes a qualsevol massa d'aigua, com ara les riberes dels rius o prop de basses, on el sòl és ric en nutrients i té una humitat elevada. Tolera molts tipus de terrenys, és resistent a les gelades i el vent i a certa salinitat de l'aigua.

Com viu?

La floració del freixe de fulla estreta es produeix a la primavera, abans que les fulles comencin a brotar. Té una taxa de creixement relativament ràpida, fet que ajuda a estabilitzar les zones de riberes. La seva fusta és utilitzada per a la construcció de mobles, i les seves fulles tenen propietats laxants, antigament usades per a curar ferides i cops.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Freixe de fulla estreta

Nom científic:

Fraxinus angustifolia

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Garric

Quercus coccifera



Com és?

El garric és un arbust perennifoli de la família de les fagàcies, d'estructura molt densa degut a l'elevada ramificació de les seves branques, d'escorça grisosa i llisa. Les seves fulles són molt rígides, simples, de forma ovalada i punxents, degut a que els marges són dentats i punxeguts. Són llises i coriàcies, de color verd intens.

Les flors masculines són petites, de tonalitats groguenques i agrupades en penjolls anomenats aments penjants. El fruit és una aglà embolcallada fins la meitat per una cúpula en forma de didal que presenta escames punxents que sobresurten de l'estructura.

On viu?

El podem trobar en hàbitats secs i rocosos juntament amb pi blanc, o formant garrigues (matollars de garric). En alguns indrets arriba a desplaçar a les alzines degut a la seva resistència a la sequera i al substrat pedregós. Tola alta exposició solar i és poc resistent a les gelades. Té una alta capacitat de rebrot poc després d'haver patit un incendi.

Com viu?

L'època de floració del garric té lloc entre els mesos de març i juny. L'escorça i les arrels contenen una quantitat elevada de tanins, i és per aquest motiu que ha tingut un gran interès per a la indústria del cuir. També, antigament, s'utilitzava per a obtenir un colorant molt fosc i tenyir els cabells. Les aglans són amargues i tenen propietats astringents i les fulles en infusió ajuden a controlar l'enuresi nocturna dels infants.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Garric

Nom científic:

Quercus coccifera

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Llorer

Laurus nobilis



Com és?

El llorer és un arbre perennifoli de la família de les lauràcies, de mida petita i copa densa. El tronc és d'escorça fosca i llisa. Les fulles són d'un verd fosc brillant a la part superior i presenten una certa coloració més pàl·lida al revers, de forma lanceolada, són alternes i en alguns casos amb els marges ondulats, coriàcies. Les flors són groguenques o blanquinoses, petites, i apareixen agrupades a les axil·les de les fulles. El fruit és una drupa de mida petita, de forma esferoidal i carnós, negre quan és madur.

On viu?

Creix preferiblement en zones lleugerament humides com els boscos de ribera, on pugui rebre gran quantitat de sol i no estigui gaire exposat al vent, però no té gaires preferències en quant a la composició del substrat. Per tant, és habitual trobar-lo cultivat als jardins, marges dels camins o altres espais urbans. El llorer presenta força resistència a la sequera ja que les seves fulles són força coriàcies, fet que permet la retenció d'aigua. També té resistència a les temperatures baixes i les gelades, i també a l'elevada exposició al sol, però no a les ventades.

Com viu?

El període de floració comprèn els mesos de març, abril, maig. És una planta molt cultivada per a serveis ornamentals, de la qual se'n fa ús especialment per les propietats aromàtiques i medicinals de les fulles i els fruits. També tenen usos culinaris, ja que són riques en olis essencials i són un bon condiment. Aquests olis són, en alguns casos, utilitzats com a insecticides. Ha estat històricament símbol de la pau i la victòria, coronant amb les seves fulles als guanyadors o emperadors amb les seves fulles.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Llorer

Nom científic:

Laurus nobilis

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Pi blanc

Pinus halepensis



Com és?

El pi blanc és un arbre perennifoli de la família de les pinàcies de copa piramidal i força ampla, amb l'escorça blanquinosa o grisosa i el tronc, en molts casos, tortuós. Les fulles, agrupades en parelles, són molt fines i allargades, en forma d'agulla (acícules), d'un verd groguenc. Aquestes poden caure al cap de 2 anys. Les flors masculines tenen forma de cons petits, i són de color groc. Els cons femenins tenen una tonalitat rosada, i semblen pinyes de mida molt reduïda. La pinya, el fruit del pi, és petita i allargada, dita pinyaca, i està subjectada a la branca mitjançant un peduncle gruixut. Els pinyons són petits i tenen adherits una ala que permet la dispersió mitjançant el vent quan la pinya s'obre. Aquestes pinyes obertes poden mantenir-se durant alguns anys a les seves branques, esdevenint també una característica d'aquesta espècie de pi.

On viu?

El podem trobar tant formant boscos (pinedes) en terrenys àrids com cultivat als parcs o jardins de la ciutat. Té un creixement molt ràpid en zones amb alta exposició solar, i tolera molts tipus de sòls, fins i tot els rocosos. És resistent a les gelades, i sobretot als episodis de sequera.

Com viu?

L'època de floració té lloc entre el març i el maig. És una espècie oportunista, i per aquest motiu té una extensió molt gran al mediterrani, essent una de les espècies més utilitzades per a la reforestació de zones àrides. Els incendis forestals fomenten la seva dispersió, ja que quan les seves pinyes entren en contacte amb el foc s'obren i gràcies a això s'expandeixen les llavors. Antigament s'utilitzava la seva fusta per fer els mànecs de les eines o també per fer esclops.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Pi blanc

Nom científic:

Pinus halepensis

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Pollancre

Populus nigra



Com és?

El pollancre és un arbre de la família de les salicàcies amb una capçada estreta en forma de columna. El tronc és d'escorça gris clar, amb esquerdes longitudinals fosques en etapes adultes i branques robustes. Les fulles són caduques, de forma romboide, coloració verdosa per ambdues cares a l'estiu i marges amb forma de serra que es fan estrets fins la punta allargada.

La flor és molt petita, sense pètals, penjant en ramells. El fruit és una càpsula de color verd, que quan ha madurat allibera unes llavors recobertes d'un teixit que fa pensar al cotó, afavorint la dispersió pel vent.

On viu?

Creix en zones molt humides, especialment en àrees de riberes. També podem trobar-lo en camps de cultiu, als marges dels camins, o també a jardins i parcs urbans. El pollancre és una planta molt resistent a les temperatures extremes, pot tolerar alts nivells de contaminació ambiental, plagues i malalties, i fins i tot certs nivells de salinitat.

Com viu?

El període de floració es troba entre els mesos de març i abril. Tenen una gran presència en la restauració de riberes, ja que és una espècie amb un ràpid creixement. La fusta és relativament tova i lleugera, poc resistent, tot i que en alguns casos s'utilitza per a fusteria i construcció. És una planta amb moltes propietats medicinals, entre les quals astringent, diürètica i antiinflamatòria, i anteriorment s'usaven els seus tanins com a tints naturals.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Pollancre

Nom científic:

Populus nigra

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Robínia

Robinia pseudoacacia



Com és?

La robínia és un arbre caducifoli de la família de les lleguminoses procedent d'Amèrica del Nord, també anomenat falsa acàcia. Té les branques joves espinoses i les fulles es troben dividides en varis parells de segments, anomenats folíols, i un d'ells a l'extrem. Les flors, blanques, s'agrupen en inflorescències en forma de raïms densos molt característics. El fruit d'aquesta espècie són llegums de color marró, amb les llavors molt marcades.

On viu?

La podem trobar particularment als boscos humits de ribera, camps de conreu o a les vores dels camins. També és cultivada en jardins, plantada als passeigs i davant d'edificis públics. És resistent a les condicions adverses, com l'alta exposició al sol o les gelades.

Com viu?

L'època de floració es dona a la primavera. Les fulles i llavors són tòxiques, però les flors es poden consumir crues. És una planta mel·lífera important i la seva fusta s'usa per materials de petites construccions com estris o tancats.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Robínia

Nom científic:

*Robinia
pseudoacacia*

Estat actual:

Comú

Origen:

Al·lòcton

Espècie invasora



Romaní

Salvia rosmarinus



Com és?

El romaní és un arbust perennifoli de la família de les labiades (lamiàcies), molt aromàtic. Té la tija llenyosa i molt ramificada. Les fulles són allargades, estretes i petites, dures, de color verd fosc i més blanquinoses al revers, on presenten certa pilositat. Aquestes se situen sobre la tija de manera oposada. Les flors són de color blau lilós amb dos llavis ben marcats, petites, molt característiques, que poden aparèixer al llarg de tota la tija. El fruit és molt petit i sec, de forma ovalada i color marró, dividit en quatre parts, amb una llavor a cadascuna.

On viu?

El romaní creix en zones amb sol directe, en zones rocoses o sorrenques, que s'adapta bé sobre molts tipus de sòls. Dins l'àrea urbana el podem trobar a jardins, parcs o als marges dels carrers, en espais oberts. És un arbust molt resistent en general. Pot aguantar bé tant les temperatures altes com les baixes, els períodes de sequera, la contaminació ambiental i les plagues o malalties.

Com viu?

El període de floració del romaní pot esdevenir-se durant tot l'any, però habitualment presenta una floració a la tardor i una altra a la primavera. Aquesta planta té molts usos medicinals, ja que conté un oli essencial amb propietats estimulants, digestives, antioxidants i antisèptiques, entre d'altres. També es fa servir al sector culinari com a condiment per a molts plats característics del mediterrani, i també com a aromatitzant i repel·lent natural contra insectes. Els seus olis essencials s'han utilitzat per a confeccionar tot tipus de cosmètics i productes d'higiene corporal.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Romaní

Nom científic:

Salvia rosmarinus

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Roure martinenc

Quercus pubescens



Com és?

Arbre de mida mitjana que pot arribar fins a uns 15-20 metres d'altura. Presenta una copa irregular, àmplia i ramificada. Les seves fulles, de forma ovalada i lobulada, tenen marges ondulats i estan cobertes de petits pèls a la part inferior. A la part superior, les fulles són d'un verd fosc i brillant, mentre que la part inferior és més clara, amb una textura suau.

Les flors són de color verd pàl·lid, i creixen agrupades en una mena de penjolls anomenats aments, subjectats a les branques mitjançant un peduncle molt allargat. Els fruits d'aquest arbre són les aglans, que maduren a la tardor, adoptant un color marró, i cauen a terra, on poden germinar en condicions favorables.

On viu?

Creix especialment en sòls secs, i el podem trobar en zones muntanyoses, tot i que també pot viure en parcs i jardins situats en zones càlides amb clima mediterrani. El roure martinenc necessita una bona exposició solar i és molt resistent a la sequera.

Com viu?

La seva floració es produeix a la primavera, que és quan comença la seva activitat, amb un creixement progressiu, que és màxim durant l'època estival. S'usa la seva fusta per a generar carbó i també, en la medicina popular, per a tractar certes malalties. És un arbre molt ben adaptat a les condicions adverses del clima mediterrani, i sovint presenta hibridacions amb altres espècies del mateix gènere.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Roure martinenc

Nom científic:

Quercus pubescens

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Salze

Salix alba



Com és?

El salze és un arbre caducifoli de la família de les salicàcies que presenta un tronc de color grisós amb solcs longitudinals, que es fan més profunds a mesura que madura. Les fulles són alternes, simples, llargues i estretes, lanceolades, amb el marge serrat i amb la punta allargada. Tenen una coloració verd-blavosa, brillants a l'anvers i blanquinoses al revers, amb un tacte sedós.

Les flors, sense pètals ni sèpals, estan disposades al llarg d'uns filaments anomenats aments, grocs en el cas de les masculines i verdsosos en el cas de les femenines. El fruit és una càpsula de mida petita que, quan allibera les llavors, aquestes estan envoltades d'un teixit semblant al cotó que afavoreix la dispersió pel vent.

On viu?

El salze es troba a les zones de ribera de rius, rierols i basses, en sòls humits, i en alguns casos és cultivat en jardins o parcs com a planta ornamental. És resistent a les inundacions, les gelades i el vent, l'exposició solar alta i tolera diferents tipus de sòls.

Com viu?

La floració té lloc entre març i abril. La seva capacitat de creixement ràpid el fa idoni per a la restauració de boscos de ribera. La seva fusta s'havia usat anteriorment per a la fabricació d'esclops. Les seves propietats antireumàtiques, sedants i febrífugues s'havien usat anteriorment gràcies a un component anomenat salicina que presenta a l'escorça i a les fulles. Sovint es realitzen hibridacions, com el desmai, híbrid entre *Salix alba* i *Salix babylonica*, que té les branques penjants.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Salze

Nom científic:

Salix alba

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton



Vern

Alnus glutinosa



Com és?

El vern és un arbre caducifoli de la família de les betulàcies, de copa sovint cònica i d'escorça llisa, que s'esquerda al madurar. Les seves fulles són simples, alternes, arrodonides, de forma el·líptica o diamantina, amb marges serrats o dentats, amb una coloració verd fosc a la part superior i a la part inferior una tonalitat més clara i amb una textura lleugerament pubescent.

Les flors masculines estan disposades en llargs peduncles que pengen, anomenats aments, i les flors femenines, al madurar, formen unes estructures semblants a una pinya petita, que esdevenen el fruit de la planta.

On viu?

Habita preferentment les zones humides, molt típic de boscos de ribera. També es troba als parcs urbans o jardins amb sòls humits. És un arbre molt resistent a les inundacions de llarga durada, les gelades i al vent.

Com viu?

La floració del vern té lloc a la primavera, entre els mesos d'abril i març. És un arbre de creixement ràpid, que pot desenvolupar arrels adventícies al tronc en situacions d'inundació llarga, i, per altra banda, presenta nòduls a les arrels associats a uns bacteris fixadors de nitrogen. La fusta és lleugera i molt resistent a l'aigua, utilitzada en construcció i fusteria. Antigament s'usava l'escorça per usos medicinals, com el tractament d'angines i faringitis.

Grup: PLANTES

Nom comú:

Vern

Nom científic:

Alnus glutinosa

Estat actual:

Comú

Origen:

Autòcton